

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXV.

Celovec, petek, 19. junij 1970

Štev. 24 (1458)

25 let ustanovne listine OZN

Prihodnji teden — 26. junija — bo minilo petindvajset let od podpisa ustanovne listine Združenih narodov, s katero je človeštvo neposredno po drugi svetovni vojni in na podlagi izkušenj ter žrtve te vojne še enkrat izrazilo svoje upanje na boljšo prihodnost. Svet je pričakoval, da bodo žrtve in izgube, ki jih je pretrpel v pretekli vojni, zadosten pouk, kako se naj oblikujejo prihodnji stiki med državami in narodi.

Ustanovna listina Združenih narodov je bila zamišljena kot najširša podlaga za uspešno reševanje svetovnih problemov tega časa. Čeprav se pričakovanja v marsičem niso uresničila, je OZN bila in ostala izraz potrebe, ki so jo bili v bistvu dobro razumeli in jo potrjujejo vse do današnjih dni.

Načela ustanovne listine so formulirali in podpisali zastopniki 51 držav, danes pa sodeluje v OZN že 126 držav. Razvoj poveljnega sveta je nenehno potrjeval pomen in koristnost načel ustanovne listine. Mnoge izmed njih je širil in izpopolnjeval, vendar pa je tudi pokazal, da težave v uresničevanju sprejetih načel izvirajo predvsem iz dejstva, ker se nekatere večinoma močne članice organizacije niso ravnale po teh načelih.

Temeljna ideja ustanovne listine je bila v tem, naj se omogoči razvoj stalnega in vsestranskega sodelovanja med vsemi narodi in državami in naj ta temelji na spoštovanju neodvisnosti in ozemeljski nedotakljivosti, na enakopravnosti in suverenosti ter na neumešljanju v notranje zadeve. Ustanovna listina izrecno terja prepoved uporabe sile pri reševanju meddržavnih in mednarodnih sporov ter priporoča, da se spori rešujejo s pogajanjem. Posebno pomembno je dejstvo, da je ustanovna listina priporočila prepoved vojne kot sredstva nacionalne politike.

Ta najpomembnejša načela ustanovne listine so pomenila vir upanja naprednega in miroljubnega človeštva. Bila so, in to so ostala še danes, smoter, za katerega se zavzemajo predvsem majhne in gospodarsko nerazvite dežele. Najaktivnejši pristaši spoštovanja in uporabe teh načel so si zelo prizadevali, da bi jih upoštevali v praksi. Medsebojno sodelovanje mnogih dežel, zasnovano na načelih ustanovne listine, je dalo dobre rezultate; večino sveta je pripeljalo do spoznanja, da je mogoče z medsebojnim spoštovanjem in enakopravnim sodelovanjem veliko doseči ter zagotoviti hitrejši razvoj vsake posamezne dežele in sveta v celoti.

Positivne izkušnje pa niso bile same zase zadostne, da bi se zagotovilo splošno sprejetje in upoštevanje načel ustanovne listine. V minulih petindvajsetih letih se je večkrat izkazalo, da ima OZN v svojem ustroju in svoji dejavnosti tudi še mnogo pomanjkljivosti. Zato se vrstijo prizadevanja za izpopolnjevanje svetovne organizacije in za njeno krepitev, nadaljuje se boj za posledno in vsestransko uresničevanje načel ustanovne listine, ki so postala lastnina vsega sveta.

Razvoj sveta in njegovo poveljno življenje je pokazalo, da so neogibni nenehni napori za ohranitev miru. Izraz takih naporov je tudi dejavnost tistih dežel, ki si prizadevajo, da bi spoštovali načela ustanovne listine Združenih narodov, da se z njihovo uporabo v praksi doseže mir v vseh delih sveta ter omogoči enakopravno sodelovanje med razvitimi in nerazvitim delom sveta kakor tudi med državami z različnimi družbenimi sistemi. Pretežni del človeštva danes razume, da je ustanovna listina na-

DR. KREISKY NA KONGRESU SPÖ:

Uresničitev socialne demokracije je zdaj največja naloga socialdemokratskega gibanja

Socialdemokratsko gibanje se je znašlo zdaj v tretji fazi svoje zgodovine, je poudaril ponovno izvoljeni predsednik Socialistične stranke Avstrije dr. Bruno Kreisky na kongresu SPÖ, ki je — kakor smo v našem listu že kratko poročali — prejšnji teden zasedal na Dunaju. „V prvi fazi je bila v proletariatu razvita zavest njegove družbene vloge; hkrati s tem se je bil boj za politično demokracijo. Ko je postalo politična sila, je socialdemokratsko gibanje začelo graditi blaginjo v državi. Danes pa gre za problem demokratizacije vseh področij našega družbenega življenja. Socialdemokratsko gibanje stoji pred svojo največjo nalogo — uresničitvijo socialne demokracije. V Avstriji jo bomo uresničevali v interesu našega ljudstva, pa tudi v duhu demokratične Evrope.“

V ostalem je letošnji kongres SPÖ potekal v strogo delovnem vzdušju. V četrtek prejšnjega tedna so bila na vrsti poročila o dosedanjem delu v stranki kakor tudi o delovanju socialističnih poslancev v parlamentu. Pri tem je posebno pozornost vzbujal nekdanji predsednik SPÖ in sedanjí poslavec dr. Pittermann, ki je med drugim zavzel stališče tudi do vprašanja reforme volilnega reda. Tajniško poročilo je podal sedanjí minister za pouk Grazl, ki je ob tej

priložnosti zavzel stališče tudi do stvari, ki so se odvijale okoli tako imenovane „zadeve Ollinger“. Pri tem je govoril o čudnih zvezah med ÖVP, zloglasno „Deutsche Nationalzeitung“ ter židovskim dokumentacijskim centrom pod vodstvom inž. Wiesenthala; s tem je izzval oster nastop predsednika zveze socialističnih borcev za svobodo in žrtve fašizma Hindelsa.

Zadnji dan kongresa pa je bil v znamenju ponovno izvoljenega predsednika stranke kanclerja dr. Kreiskega, ki je v svojem velikem

govoru nakazal in obrazložil glavne naloge in načrte, s katerimi se bo v bližnji bodočnosti morala baviti sedanja socialistična vlada. Kakor nekaj tednov prej v vladni izjavi, je dr. Kreisky tudi pred okroglo 600 delegati SPÖ iz vseh predelov Avstrije opozoril na vrsto važnih problemov, ki jim bo vlada posvetila posebno pozornost v smislu socialističnega programa za moderno Avstrijo. Pri tem nikakor ni zamočal velike težave, ki jih pri uresničevanju tega programa skuša delati ÖVP.

Kongres je sklep o določitvi starostne meje (66 let) za socialistične mandatarje izglasoval le s pičlo dvotretjinsko večino, predlog za preimenovanje socialistične v socialdemokratsko stranko pa je sploh zavrnil.

Volitve v Zahodni Nemčiji

V treh deželah Zahodne Nemčije — v Severnem Porenju-Vestfaliji, na Spodnjem Saškem in v Posarju — so minulo nedeljo volili nove deželne parlamente. Volilno pravico je imelo blizu 18 milijonov oseb, to je le malo manj kot polovica vseh volilnih upravičencev v Zahodni Nemčiji. Zato je razumljivo, da so tem volitvam pripisovali izredno važnost in jih prikazovali celo kot merilo za priljubljenost in stabilnost sedanje vladne koalicije v Bonnu, čeprav politične odločitve na deželni ravni ni mogoče primerjati z razmerjem v državnem okviru.

Izid volitev je marsikoga presenetil, čeprav na državno politiko ne bo imel neposrednega vpliva. V vseh treh deželah so zabeležili največji uspeh krščanski demokrati, ki so se po lanskim državnoborskih volitvah prvič po dvajsetletnem vladanju znašli v opoziciji. Socialni demokrati so v glavnem uspešno branili svoje položaje, medtem ko se je liberalna FDP obdržala le še v eni izmed treh dežel, to je v Severnem Porenju-Vestfaliji, kjer bosta SPD in FDP — kakor v državnem merilu — tudi v bodoče sestavili koalicijsko vlado. V ostalih dveh deželah sta v novih parlamentih ostali le še obe veliki stranki; na Spodnjem Saškem bodo vlado postavili socialni demokrati, v Posarju pa krščanski demokrati.

Razvoj k sistemu dveh strank, ki

je pri teh volitvah postal zelo očiten, je seveda neprijetno prizadel zlasti FDP, ki je kot „vladna stranka“ vsekar pričakovala nekoliko več zaupanja. Toda proces polarizacije ima tudi svojo pozitivno stran: neonacistična NDP, ki je pri zadnjih deželnozborskih volitvah na Spodnjem Saškem dobila 10 mandatov, tokrat ni dosegla predpisane petodstotne meje in zdaj ni več zastopana v nobenem deželnem parlamentu. Večina nacionalističnih volivcev je tokrat glasovala za krščanske demokrati, ki so svoj volilni boj usmerili predvsem proti tako imenovani „vzhodni politiki“ — sedanje socialdemokratsko-liberalne vlade kanclerja Brandta.

V veliki meri pa se ima CDU za svoj uspeh pri nedeljskih volitvah zahvaliti tudi svoji izrazito demagoški propagandi zlasti v gospodarskih in socialnih vprašanjih. Tozadevno je namreč v Zahodni Nemčiji v teku zelo podoben razvoj kot pri nas v Avstriji: tudi tam se morajo socialni demokrati spoprijeti z velikimi težavami in žrtvami, če hočejo popraviti „dediščino“, ki jo je zapustila dolgotrajna premoč krščanskih demokratov; le-ti pa svoje lastne grehe zdaj demagoško očitajo socialistom.

Vendar pa izid nedeljskih deželnozborskih volitev ne bo imel večjega neposrednega vpliva na nadaljnjo politiko vladne koalicije SPD-FDP.

Boj proti lakoti v svetu

O problemih bodoče prehrane človeštva razpravlja zdaj v Ženevi okoli 1500 strokovnjakov iz več kot sto držav, ki so se zbrali na drugem kongresu Združenih narodov o prehrani. Glavni tajnik OZN U Tant je udeležencem kongresa zelo plastično predložil veliko nevarnost, ki grozi človeštvu prav zaradi pomanjkanja hrane za čedalje večje število prebivalstva. Pri tem pa je zlasti velike sile opozoril na njihovo „sterilno igr“, kakor je imenoval njihov boj za premoč na svetu, ter jih pozval, naj bi se redno sestajale na kakšnem nevtralnem kraju (imenoval je Ženevo in Dunaj), da bi odstranile medsebojne spore in zgradile svet miru.

Na kongresu je bilo ugotovljeno, da problemov bodočnosti ne bodo mogle več reševati posamezne države, marveč bodo potrebne obsežne mednarodne akcije. Od skupno 3,5 milijarde ljudi, kolikor znaša danes svetovno prebivalstvo, jih ena milijarda gladuje oziroma je nevarno podhranjena. Toda v prihodnjih treh desetletjih se bo število svetovnega prebivalstva podvojilo; ta razvoj „tiktaka kot časovna bomba človeštva“.

Največji problem je seveda velika podhranjenost v zaostalih deželah, kjer pa se prebivalstvo najbolj množi. Vsi strokovnjaki so si edini v tem, da bi poraz v boju proti lakoti v svetu privedel do najtežjih gospodarskih in človeških kriz, ki bi imele nepredvidene politične posledice na bodoči razvoj v svetu.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi na PEVSKI KONCERT

- v soboto 20. junija ob 20.00 uri v Kulturnem domu na Brnci
- v nedeljo 21. junija ob 14.30 uri pri Rutarju v Žitari vasi

Nastopil bo 50-članski pevski zbor GLASBENE MATICE iz Ljubljane pod vodstvom Pavla Miheliča, sodelovala pa bosta tudi znani prvaki ljubljanske Opere Ladko Korošec ter harmonikarski orkester iz Šentvida nad Ljubljano.

Gostovanje obeta res visok kulturno-umetniški užitek, zato so vsi ljubitelji slovenske pesmi in glasbe prisrčno vabljeni!

Odbor

Zvezni prezident Jonas na obisku v Bolgariji in na Madžarskem

Kratko po svojem obisku v Belgiji je zvezni prezident Jonas v sredo minulega tedna spet odpotoval na državni obisk, tokrat v dve vzhodnoevropski deželi — najprej v Bolgariji in potem še na Madžarsko, od koder se bo danes spet vrnil na Dunaj.

V obeh deželah je bil najvišji reprezentant republike Avstrije s svojim spremstvom deležen prijateljskega sprejema. Avstrijski gostje so imeli več razgovorov z vodilnimi bolgarskimi oziroma madžarskimi državniki. V enem kakor v drugem primeru je bilo ugotovljeno, da v medsebojnih odnosih ni velikih odprtih problemov, pač pa je še dovolj možnosti za poglobitev in razširitev vsestranskega sodelovanja. To velja zlasti za blagovno menjavo in gospodarsko kooperacijo.

Obisk zveznega prezidenta Jonasa v Bolgariji in na Madžarskem je znova dokazal, da je ob obojestranski dobri volji tudi med državami z različnimi družbenimi sistemi mogoče gojiti prijateljske odnose in razvijati vsestransko plodno sodelovanje.

cijo, pa tudi na področju znanstveno-tehničnega sodelovanja ter pri poživlji turizma so dani ugodni pogoji.

Med razgovori so razumljivo izmenjali mnenja tudi o najvažnejših mednarodnih problemih. Tukaj je bila na vseh straneh izražena zaskrbljenost predvsem zaradi položaja na Srednjem vzhodu. Velik pomen so pripisovali morebitni konferenci o evropski varnosti, ki bi lahko prispevala k zmanjšanju napetosti, kar bi ustvarilo ozračje medsebojnega zaupanja in olajšalo reševanje odprtih vprašanj. Pri razgovorih v Budimpešti je poleg vsega drugega napravila na avstrijsko delegacijo še poseben vtis spontano izražena pripravljenost Madžarske, da v OZN podpre Avstrijo, če bo kandidirala za članico varnostnega sveta.

Obisk zveznega prezidenta Jonasa v Bolgariji in na Madžarskem je znova dokazal, da je ob obojestranski dobri volji tudi med državami z različnimi družbenimi sistemi mogoče gojiti prijateljske odnose in razvijati vsestransko plodno sodelovanje.

Zelena luč za razgovore o razširitvi skup. trga

V torek minulega tedna so se zunanji ministri držav Evropske gospodarske skupnosti zedinili glede koledarja razgovorov z deželami, ki so prijavile svojo željo po pristopu k šestorici. To so Velika Britanija, Danska, Norveška in Irska, torej štiri

dežele, ki so članice EFTA. Razgovore z vladami teh dežel bo EGS uradno pričela 30. junija, prvi delovni razgovori pa so določeni za 21. julij t. l. S preostalimi deželami, ki hočejo urediti svoje odnose z EGS, to je z Avstrijo, Švedsko in Švico, na-

merava EGS razgovarjati prihodnjo jesen. Te tri države imajo več ali manj jasno določen status nevtralnosti. Zato želijo doseči poseben sporazum o gospodarskem sodelovanju z EGS.

od poteka teh pogajanj v veliki meri odvisni nadaljnji koraki za razširitev skupnega trga. Pogajanja z Veliko Britanijo so se razbila 14. januarja 1963 na vetu tedanjega francoskega predsednika de Gaulle.

Od tedaj naprej pri EGS nobena država ni uspela. Avstrija je sicer dobila leta 1965 možnost za informativne razgovore, ki pa so bili leta 1967 prekinjeni, ker je stal francoski ministrski predsednik Pompidou na stališču, da more biti sporazum z Avstrijo le sestavni del rešitve problema razširitve EGS in da tega problema ni mogoče rešiti pred ureditvijo odnosov med EGS in Veliko Britanijo.

Primat, ki ga ima Velika Britanija v vprašanju razširitve skupnega trga, je značilen tudi sedaj. Tudi tokrat hočejo v Bruslju najprej razgovarjati z Veliko Britanijo, preden se bodo blagovolili razgovarjati z ostalimi malimi ribicami. Sicer zaenkrat ni nobenega povoda za pričakovanje, da bodo bruseljski razgovori z Veliko Britanijo tudi tokrat šli po vodi, toda že načelna linija pri EGS kaže, da bodo ti razgovori dolgotrajni in trdnjavni. Pri EGS so si namreč na jasnem, da v njihov prid najbolj dela čas. EGS postaja čedalje bolj homogena enota, države izven nje pa imajo za svoje uveljavljanje čedalje manj alternativ. Takoj jih bo čas prisilil, da bodo prej ali slej pristale na predstave, ki jih ima o skupnem evropskem trgu šestorica držav s sedežem v Bruslju. (bl)

Po tej seji zunanjih ministrov je postalo jasno, da hoče EGS decembra minulega leta sklenjeni poizkus razširitve skupnega trga doseči po dveh poteh. Na eni strani se bo razgovarjala z deželami EFTA, ki mednarodno niso vezane na nevtralnost, na drugi pa z deželami, ki so nevtralne. Pri tem hoče v vsaki teh skupin razgovarjati z vsako deželo posebej. Kaj se bo pri tem izcimilo, je odprto vprašanje. Zaenkrat je le jasno, da so se v Bruslju skladno s svojimi starimi načeli znebili EFTA kot partnerja za integracijska pogajanja. S tem ima bruseljska šestorica iniciative v največji meri v svojih rokah. Vsebinska pogodb s posameznimi deželami EFTA bo v veliki meri odvisna od predstav

EGS. Njeni zunanji ministri so v torek minulega tedna tudi poudarili, da hočejo „kolikor le mogoče“ imeti vse sporazume hkrati pod streho, kar je pogoj za njihovo istočasno uveljavitev.

Z razgovori, ki se bodo konec meseca pričeli v Bruslju, se pričena novo obdobje evropskega skupnega trga. Doslej se je izjalovil vsak poizkus za pristop ali za asociacijo z EGS. Velika Britanija in Avstrija sta bili za to zgovorna primera. Obe in tudi druge države EFTA so že leta 1961 stavile tozadevne predloge; toda v Bruslju so jih odbili. Vzrok ni bil toliko ponavljajoči se francoski veto, kot pa to, da se je hotela EGS najprej znotraj konsolidirati in rešiti svoje interne probleme. Reševanje teh bi pogajanja z drugimi deželami samo motila. To je pokazal že prvi poizkus informativnih razgovorov z Veliko Britanijo in Avstrijo. Ko so avstrijski predstavniki tolmačili svoje tedanje predstave o asociaciji z EGS, so dobili za odgovor, da se bo EGS najprej pogajala z Veliko Britanijo, ker meni, da bodo

POŠIROKEM SVETU

RIO DE JANEIRO — Konec minulega tedna je skupina neznanih oboroženih ljudi ugrabila v Rio de Janeiru zahodnonemškega veleposlanika v Braziliji Holleba. Ugrabitelji so od brazilske vlade zahtevali, da mora za osvoboditev zahodnonemškega diplomata izpustiti 40 političnih zapornikov ter jih prepeljati v Alžirijo, Mehiko ali Čile. Da veleposlanika Holleba ne bi doletela podobna usoda kot zahodnonemškega diplomata Sprettija v Guatemali, ki so ga ugrabili 31. marca letos in pet dni kasneje ubili, je brazilska vlada sprejela pogoje ugrabiteljev in imenovanih 40 političnih jetnikov s posebnim letalom poslala na pot v Alžirijo. Ugrabitelji so zagotovili, da bodo izpustili Holleba, čim bodo poročila tiska trdila, da so zaporniki varno prišli v eno izmed treh navedenih držav.

BONN — Četrti krog poljsko-zahodnonemških pogovorov o ureditvi medsebojnih odnosov se je prejšnji teden zaključil v Bonnu s sklepom, da se bodo pogovori nadaljevali že julija. Kot je rečeno v kratkem skupnem poročilu, je načelni sporazum dosežen, med nadaljnjimi pogovori pa bodo iskali še „ustreznih formulacij“ za opis posameznih sklepov. Poljska delegacija, ki jo je vodil pomočnik zunanjega ministra Winiwicz, je pokazala veliko razumevanje za trenutne Brandtove notranjepolitične težave in je poudarjala predvsem pozitivne vidike dosedanjih prizadevanj za sklenitev sporazuma o neuporabi sile.

BENETKE — Obrambni ministri osemih držav pakta NATO so pred dnevi zaključili zasedanje, na katerem so razpravljali o več vprašanjih, med drugim tudi o „morebitni uporabi taktičnega jedrskega orožja v primeru sovjetskega napada na Zahodno Evropo“. Ameriški obrambni minister Laird je izjavil, da morajo Amerika in zahodne države sprejeti v prihodnjem poldrugi letu „odločne ukrepe“ glede oboroževanja, če v tem času pogajanja s Sovjetsko zvezo ne bodo napredovala.

LJUBLJANA — Prejšnji teden je obiskala centralni komite Zveze komunistov Slovenije delegacija koroškega deželnega vodstva KPO, ki jo je vodil predsednik Nischelwitzer. Med razpravo pod predsedstvom sekretarja sekretariata CK Zveze komunistov Slovenije inž. Marinca, so izmenjali informacije o delu in problemih obeh partij in stališča o aktualnih dogajanjih v svetu ter se dogovorili o nadaljnjem sodelovanju.

BUENOS AIRES — Argentinska vojaška junta je imenovala za novega predsednika dosedanjega vojaškega atašea Argentine v Washingtonu generala Levingstona. Čeprav so pričakovali, da bo junta izbrala človeka v uniformi, je povzročilo imenovanje Levingstona veliko presenečenje. Levingston si bo oblast delil z junto, ki jo sestavlja triumvirat komandantov vseh treh rodov vojske. Po posebnem odloku vlada ne bo mogla sprejeti nobenega pomembnejšega sklepa brez pristanka triumvirata.

MOSKVA — Sovjetska vesoljca Nikolaev in Sevastijanov sta v ponedeljek dosegla nov svetovni rekord v dolžini poleta v vesolju. Prejšnja rekorderja sta bila ameriška vesoljca Borman in Lovell, ki sta leta 1965 v vesoljski ladji „Gemini 7“ vztrajala v vesolju 13 dni, 18 ur in 35 minut. Istega dne sta sovjetska vesoljca spremenila orbito svoje vesoljske ladje, ki sedaj kroži okrog Zemlje v manjši oddaljenosti in nekoliko hitreje. Po besedah akademika Petrova se je s poletom „Sojuza 9“ začela nova faza v obširnem programu vesoljskih raziskav, ki se jih loteva Sovjetska zveza.

RIM — Slovenski profesorji in učitelji s Tržaškega in Goriškega so prejšnji teden v Rimu javno manifestirali za svoje pravice, za enakopravnost slovenskih šol v Italiji in za spoštovanje londonskega sporazuma. V njihovem razglasu je bilo rečeno, da po več kot dvajsetih letih nista urejena niti pravni niti materialni položaj slovenskih šolnikov v Italiji, kar je v očitnem nasprotju tudi z določili italijanske ustave. Protestno manifestacijo v Rimu je izzval preključ obljub, ki so bile slovenskim prosvetnim delavcem dane z raznih strani in tudi od najvišjih rimskih oblasti, češ da bo njihov položaj s posebnim dekretom prilagojen predpisom, ki veljajo za druge šole v Italiji.

PARIZ — V Parizu je prisel na uradni obisk predsednik državnega sveta Romunije in generalni sekretar komunistične stranke Romunije Nicolae Ceausescu. Ceausescu, ki je prvi šef romunske države, ki je po vojni obiskal Francijo, je s tem vrnil de Gaullovo obisk v Romunijo iz leta 1968. Visokega romunskega državnika je sprejel Pompidou, ki je v pozdravnem nagovoru poudaril, da se bo s Ceausescum razgovarjal o vzajemnih odnosih obeh dežel in o perečih mednarodnih vprašanjih.

Razvoj Slovenije

V OKVIRU
JUGOSLOVANSKEGA RAZVOJA

Za razvoj Slovenije v preteklih letih je značilno, da so se v primerjavi z industrijo sorazmerno hitreje razvijale terciarne dejavnosti. Tako se je napram letu 1952 znižal delež industrije z okoli 25 % na 18 % celotne jugoslovanske industrije. Nasprotno pa se je delež trgovine in gostinstva povečal od 14 % na 19 %, prometa od 12,5 % na 14,5 % in gradbeništva od 11 % na 15 %. Na takšno zmanjšanje udeležbe slovenske industrije v okviru celotne jugoslovanske so vplivale predvsem energetika in bazična industrija ter nekoliko tekstilna in usnjarsko-obutvena industrija.

Cepprav je znašala udeležba zveznih sredstev pri investicijah v osnovna sredstva leta 1968 le 19,7 % in delež inozemskih kreditov v obdobju 1954-1965 le 9,6 % v primerjavi s celotno Jugoslavijo, pa je bila učinkovitost vloženih sredstev v Sloveniji precej ugodnejša kot v drugih območjih. O tem govori podatek, da je bilo v letu 1968 na 100 din povprečno uporabljenih osnovnih sredstev v Sloveniji ustvarjenih 90 din, v Jugoslaviji pa le 67 din družbenega proizvoda.

Družbeni proizvod je bil v Sloveniji na zaposlenega leta 1956 za okoli 29 % višji kot v Jugoslaviji. Ti rezultati so bili doseženi kljub večji iztrošenosti kapacitet, ki je znašala leta 1968 v Sloveniji 43 %, v vsej Jugoslaviji pa 37 %.

Promet po Donavi narašča

Promet po Donavi je v zadnjih letih za avstrijska pristanišča znašal povprečno 7 do 8 milijonov ton blaga, kar je petkrat več kot v času med obema vojnoma. Še bolj pa so promet po Donavi razvile druge obdonavske države, kajti celotni plovni promet po Donavi je lani znašal skoraj 50 milijonov ton ali sedemkrat več kot pred vojno.

Od avstrijskih rečnih pristanišč je najvažnejše pristanišče Linz, na katero je lani odpadlo 4,35 milijona ton, kar je približno 3 petine vsega avstrijskega rečnega prometa. Pomemben je tudi promet dunajskih pristanišč, ki je lani znašal 2,6 milijona ton, mnogo manj prometa pa je odpadlo na Krems in še nekatera manjša pristanišča. Delež, ki ga ima na tem prometu plovna družba „Donaudampfschiffahrtsgesellschaft“, je lani znašal 2,27 milijona ton, kar je le nekaj manj kot v rekordnem letu 1968, in to kljub občasni zapor plovbe po Donavi zaradi del na hidrocentrali Džerdap in nizki vodi v lanski jeseni.

Povojni čas je prinesel znatne spremembe glede vrste tovarov. Medtem ko so pred vojno po Donavi prevažali največ nafto, trgovsko blago, žito in industrijske izdelke, prevladujejo danes rude, premog, izdelki težke industrije in množično industrijsko blago. Za Avstrijo postaja promet po Donavi vse važnejši: že leta 1967 je znašal 18 odstotkov vsega prometa s tujino, leta 1968 pa se je delež povečal na 24 odstotkov.

Na splošno je k povečanju prometa po Donavi največ pripomagla industrializacija vseh šestih obdonavskih držav (ne včevši Zahodno Nemčijo), to je Avstrije, Češkoslovaške, Madžarske, Jugoslavije, Romunije in Bolgarije. To se kaže v primerjavi s povečanjem industrijske proizvodnje na plovnem področju Rena, ki že od nekdaj veže visoko industrializirane evropske predele. Medtem ko se je industrijska proizvodnja na področju Rena povečala za dvainpolkrat, je v naštetih obdonavskih državah napredovala približno sedemkratno. Za Avstrijo in vse obdonavske države bo rečni promet postal še važnejši z dograditvijo prekopa Ren—Main—Donava, ki naj bi bil končan leta 1981.

Kako močan je vatikanski kapital?

Dobri poznavalci vatikanskih financ so ocenili, da največje bogastvo cerkvene „države“ niso umetnice in dragocenosti, zbrane v njenih muzejih, cerkvah in trezorjih, marveč da je še dosti večja moč njenega finančnega poslovanja. Pred kratkim je American Institute of Management, organizacija, ki proučuje poslovanje mnogih podjetij na celem svetu, ocenila tudi sposobnost vatikanskih poslov. Vatikan se je pri tem izredno dobro odrezal: Od 700 možnih točk za poslovne sposobnosti jih je dobil 650, od 2100 za kakovost vodenja jih je dobil 2000 in od 800 možnih točk za davčno politiko kar 700. Inštitut je opozoril, da bi lahko Vatikan druge firme marsičesa naučil.

Obstaja komajda kakšno področje italijanskega gospodarstva, v katerem ne bi „vatikanski zaupniki“ varovali njegovih interesov. Svoja odgovorna mesta obdržijo dolga leta, včasih tudi zaradi deleža pri dobičku, ki ga ima Vatikan iz kake svoje investicije.

Dolga leta je Bernardino No-

vara, ki je bil od 1929 do 1956 vodja posebne uprave pri sveti stolici, sedel v nadzornem odboru družbe Montecatini. Ta družba je eden izmed največjih italijanskih koncernov in hkrati eden izmed največjih na svetu. Vatikanski delež pri tem koncernu ni znan. Verjetno sveta stolica nima akcijske večine; prav gotovo pa ima bistvene deleže. Odkar je Novara umrl, so ga nasledili v nadzornem odboru te družbe drugi čuvarki vatikanskih interesov in ti zdaj namesto nje-ga sodelujejo pri vseh važnih odločitvah družbe.

Drugi primer: Italcementi, ki je po vojni prišel pod nadzorstvo Vatikana in ki ga vodi papežev agent Pesenti, proizvaja 32 odstotkov italijanskega cementa ter je peti največji proizvajalec cementa na svetu in drugi v Evropi. Družba, ki ima svoj sedež v Bergamu, razpolaga s kapitalom v vrednosti 51,2 milijona dolarjev.

Poznano je, da družba Snia-Viscoza v Milanu, ki proizvaja več kot 70 odstotkov sintetičnih

vlakn v Italiji, vodijo vatikanski bankirji. Ena izmed najbolj razvejanih industrijskih družb v lasti Vatikana je Italgas s sedežem v Torinu. S kapitalom skoraj 50,9 milijona dolarjev nadzira Italgas podobne družbe v 36 italijanskih mestih, vključno Rim, Turin in Benetke.

Vatikan pa zasluži tudi pri italijanski nacionalni jedi — pri špagetih, kajti Molini e Pastificio Pantanella je docela v vatikanski lasti.

Poznana je tudi udeležba Vatikana v italijanskem bančništvu. Tri vodilne banke v deželi: Banco Commerciale Italiana, Credito Italiano in Banco di Roma so v ozki zvezi z Vatikanom. Skupaj z lastno vatikansko banko razpolagajo z več kot 20 odstotki vsega bančnega kapitala v Italiji. Vatikan pa gospodari tudi z več tisoč majhnimi bankami v vsej Italiji. Mnoge izmed njih so na jugu in na obeh velikih sredozemskih otokih, Siciliji in Sardiniji.

Vatikan je lastnik raznih varovalnih družb. Posebno do-

bičkonosen pa je vpliv Vatikana na področju gradbeništva. Na griču Monte Mario v Rimu stoji najbolj obiskan mednarodni rimski hotel Hilton. Toda le nekateri izmed tisočev gostov, ki bivajo vsako leto v 400 sobah in apartmajih tega hotela, vedo, da je do tri četrtine v lasti Vatikana.

Societa Generale Immobiliare, največja in najstarejša gradbeniška družba Italije, pripada Vatikanu. Po družbi Societa Generale per Lavori e Pubbliche Utilita je bil Vatikan udeležen pri mnogih gradbenih projektih nedavne preteklosti, med drugim pri 98 metrov visokem jezu na Sardiniji, pri 37,5 metrov visokem jezu v bližini Luce, pri 8995 metrov dolgem predoru za veliko avtomobilsko cesto, ki povezuje Italijo in Švico pri St. Bernhardu itd.

Med gospodarskimi področji, v katerih je Vatikan udeležen v Italiji s svojim kapitalom, velja omeniti tudi avtomobilsko industrijo (Alfa Romeo), italijanski radio in televizijo RAI, vodovod, ladijski in letalski promet in finomehaniko.

Izgubljeni sin v Mariboru

Prva uprizoritev Drabosnjakove Igre o izgubljenem sinu na slov. poklicnem odru

Pretekli petek, 12. junij, bo ostal za koroške Slovence zapisan v zgodovini slovenske gledališke kulture kot imeniten dan. Ze kdaj je Bratko Kreft napisal, in Kidrič in Slodnjak, kolikšne zaklade nam je ustvaril ta „poredni paur u Korotane“, koroški bukovnik Andrej Suster, po domače Drabosnjak, nad Vrbo ob Vrbskem jezeru. Eno teh pozabljenih dragotin, Igra o izgubljenem sinu, so dvignili v Mariboru in jo zanesli na svoj poklicni gledališki oder: Bruno HARTMAN kot Drabosnjakov soavtor, priveditelj te igre po rokopisnem zapisu iz Čezpolja, Slavko JAN kot režiser, Majda KRIZAJEVA kot lektor, Melita VOVK-ŠTIHOVA kot scenografka, Mija JARCEVA kot kostumografka; Uroš KREK je napisal le igri glasbo, Iko OTRIN pa je naštudiral zanjo plese.

Najpomembnejše v vsem Drabosnjakovem literarnem delu so njegove priredbe iger s svetopisemskimi motivi, ker je koroško slovensko ljudstvo te igre z vsem zanimanjem sprejelo za svoje in jih prikazovalo na kmečkem odru iz roda v rod — tja do druge svetovne vojne. Seveda je v štirih sto verzih njegovega Svove-njega obaceja več jedkega moraliziranja in več družbenokritične substance kot v njegovih odrskih priredbah, toda upoštevati je treba ljudskoprosvetni učinek njegovih iger in vzporedno z njim nastajanje in utrjevanje narodnokulturne zavesti med koroškimi Slovenci.

V tridesetih letih našega stoletja je Niko Kuret priredil Drabosnjakove igre za novi ljudski „teater“ tako,

gov pripisal kako malenkost. Tako je n. pr. postavil na rob scene Drabosnjaka samega kot nekakšnega konferansjeja, ki napoveduje prizore in slike (le-teh je deset), verno po dramaturških navodilih Drabosnjakovega rokopisa, kar daje igralskemu dogajanju poseben pridih izvirnosti, hkrati pa ustvarja „za sproti“ nekakšno prostorsko napetost v občinstvu, nekakšno zelo učinkovito gledališko neposrednost.

Ta svetopisemski motiv o izgubljenem sinu (Luka XV. 11—32) ima v sebi dve dramaturški mogočnosti: za moraliziranje in katehiziranje, se pravi da je prava moraliteta, srednjeveške pravne verske igre, če je ne bi bil Drabosnjak tako prepešnil, „da je moč prvinskega doživljanja med-

njim se odpravi na pot v svet odkrivat lepote in sladkosti tega sveta — k deklicam. Polna mošnja denarja in njegov prebrisani sluga mu odpreda na stežaj vrata do teh sladkosti. Ko ga „ljubezniva devica“ — prava tica, njena mati-birtinja in oče-birt oskubijo pri igri, pijači in raju, ga naslednje jutro slečejo in nagega napodijo od hiše. Neki „purgar“ se ga usmili in mu da vrečo, da z njo zakrije svojo nagoto. Potem mu pase svinje in umira od gladi, „da bi vsaj otrobe imel jesti!“ Hudič ga kara, da je to božja kazen, ker da je zabredel v velike grehe(!), angelc pa mu obljubi: „Jaz bom tvoj zvesti tovariš, da se ob kak kamen ne udariš!“ Pretresljiva je v drugem delu pesem izgubljenega sina, katere levi del je na rokopisu pokvarjen in ga je Bruno Hartman dopesnil, „srce me boli, koker bi trni skozenj šli...“ Nič pesniške resignacije in solzavega zdiho-vanja ni v Drabosnjakovi nazorni ugotovitvi:

*Smrt ima po vsakega priti,
al' se ga loti pri glavi
al' pa pri riti...*

Ne samo v igri o izgubljenem sinu, tudi v njegovi Božični igri („Ta sveti dan, veseli dan“; za tržaško slovensko gledališče leta 1966 dramaturško in jezikovno obdelal Bruno Hartman) je „birt“ — Lah. Očitno v tedanji dobi tip krčmarja sploh. Ravno tu, v sliki z gostilniškim ambientom, se koroškemu Slovincu utrne misel, ali res ni mogoče najti primerne pijanske pesmi v celem Rožu, da si je pomagal skladatelj Uroš Krek s prleško pesmijo: Ena kupica... po mizi je špancirala. Pavle Kernjak, naš strokovnjak prepevačev, zapitih bratov v Drabosnjakovi domovini, bi bil vendar lahko kaj domačega ponudil.

Drugače pa je treba reči, da je celotna priredba, besedilo, glasba in scenerija s kostumi vred stilno resnična in pravična, torej gledališko prepričljiva, sveža in dinamična. (In motivno sodobna, ker prikazuje „večno“ resnico, da je doma najlepše, čeprav brez opelnov.) Scena je slovensko klasična za tedanje dobo. Motive iz svetopisemske prilike o izgubljenem sinu so zelo radi upodabljali kmečki slikarji panjskih čelnic (končnic), Melita Vovk-Štihovala je prenesla te naivno slikane prizore na platno — in sicer šest slik, Uroš Krek pa je poiskal izvirne koroške glasbene motive iz tega časa in tako stkal Drabosnjakovo pesniško besedo z melodijo njegovega ljubljeneja Korotana. Mija Jarčeva je šla po kostumske vzorce med rezijanske Slovence, na laški jug. Tako je ta skupina mariborskih gledaliških umetnikov pod tankočutnimi režijskimi pr-



Birtinja, njena hči („devica-tica“) in izgubljeni sin — v veselju povezani. Od leve na desno: Sonja Blaževa, Volodja Peer in Pavla Brunčkova.

da jih je — kakor pravi Bruno Hartman — „očedil krepke ljudske dikcije“. Bruno Hartman pa je besedilo Drabosnjakove igre jezikovno tako priredil, da je ohranil nekatere narčne posebnosti, v glavnem pa ga vendarle približal današnji odrski slovenščini. Čeprav je originalno Drabosnjakovo besedilo ostalo nedotaknjeno, je iz dramaturških razlo-

človeških odnosov v njej tolikšna, da zakrije religioznost v njej“, kakor pravi Bruno Hartman v Gledališkem listu štev. 13, sezona 1969-70. In prav zaradi te moči prvinskega doživljanja medčloveških odnosov je mogoče Drabosnjaka uprizarjati na umetniški ravni poklicnega gledališča.

Sin prosi očeta za svoj delež. Z

OBJAVA SLOVENSKE GIMNAZIJE

SPREJEMNI IZPITI na Državni gimnaziji za Slovence bodo v soboto, dne 11. julija 1970, s pričetkom ob 8. uri.

Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo; izprašuje se snov 4. šolske stopnje. Za vstop v višje razrede je potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Prijave za sprejemne izpite lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa pismeno na naslov: Državna gimnazija za Slovence, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Za izpit je treba predložiti naslednje dokumente: 1. rojstni list, 2. dokaz avstrijskega državljanstva, 3. spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole. Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na naslov ravnateljstva Državne gimnazije za Slovence.

Ravnatelj:
dr. Pavle Zablatnik

Tradicionalni festival folklorne v okviru »Tedna srečanja« v Celovcu

V Celovcu poteka v teh dneh — kakor smo v našem listu že poročali — »Teden srečanja«, ki ga prireja mesto Celovec in celovski studio avstrijskega radia. Tudi letos bo ta prireditev zaključena s festivalom folklorne, na katerem bodo sodelovale znane plesne in pevске skupine iz Koroške ter sosednih dežel Jugoslavije in Italije.

Predvideni sta dve prireditvi v Domu glasbe. Danes ob 20. uri bodo pod geslom »Ljudska pesem v Sloveniji, Furlaniji-Julijjski krajini in Koroški« sodelovali akademski pevski zbor »Tone Tomšič« in Slovenski oktet iz Ljubljane, ki sta oba dobro znana in priljubljena tudi pri nas na Koroškem, iz Furlanije moški zbor »Erasmus Grion« s svojim sekstetom ter zbor madrigalistov in kvintet Herzog iz Celovca.

Pravi festival folklorne pa bo jutri s pričetkom ob 19.30 uri. Prvi del bosta izvajali folklorna skupina iz Režije (Gruppo folkloristico di

Resia), ki bo pokazala originalne iz prave ljudske tradicije izvira-joče plesne, ter skupine »Edelweiss« iz Celovca z domačimi koroškimi ljudskimi plesi. Spored bodo popestrile manjše pevsko-glasbene skupine in znani slovenski narodno-zabavni ansambel »Veseli planšarji«. V drugem delu sporeda pa se bo predstavila plesna skupina »Lado« iz Zagreba, ki spada med najboljše folklorne skupine na svetu. Ta ansambel šteje 50 poklicnih plesalcev in plesalcev in seveda ne bo izvajal ljudske plesne v navadni obliki, marveč umetniške koreografije iz vseh predelov Jugoslavije.

TEDENSKI SPORED

POLETNIH KULTURNIH PRIREDITEV
BREŽE

Sobota, 20. 6. — Peter Luke: HADRI-JAN VII. (premiera)
Sreda, 24. 6. — Peter Luke: HADRI-JAN VII.
Četrtek, 25. 6. — Georges Feydeau: MONSIEUR CHASSE (generalka)
Sobota, 27. 6. — Georges Feydeau: MONSIEUR CHASSE (premiera)
Začetek predstav ob 20. uri na Petrovi gori v Brežah.

LJUBLJANA

Ponedeljek, 22. 6. — Čajkovski: TRNJULICA, balet SNG Ljubljana
Sreda, 24. 6. — Verdi: REQUIEM, orkester in zbor Slovenske filharmonije s solisti
Četrtek, 25. 6. — Verdi: AIDA, opera in balet SNG Ljubljana
Petek, 26. 6. — Bizet: CARMEN, opera in balet SNG Ljubljana
Začetek predstav ob 20.30 uri v letnem gledališču Križank.

Janko Messner

TONE SVETINA

24

UKANA

PRVA KNJIGA

Vojko, ki ga je Svarun poslal na Travnikarjevo prošnjo, mu je sledil v razdalji nekaj metrov. Kadar je začel Travnikar po gozdu krožiti, se ga je polasčalo nezaupanje. Šele ko sta skozi vejave zagledala hišo in dim nad strehami, je začel verjeti, da ga bo starec prav pripeljal. Obležala sta in gledala. Postojanka je ležala nedaleč od cerkve, obdana od gruče stisnjenih hiš. Bila je šola, ki so jo Nemci spremenili v trdnjavo. Njena okna so bila zdaj strelske line, ki so kot zlovesče oči strmele v goščavje. Skoraj zdani so je, pa še nista našla skale, s katere bi lahko streljala. Povsod so ju motile veje in drevje.

Lezla sta naprej in slednjič le dosegla grapo, ki ju je peljala navzdol k osamljeni skali.

Ko je Travnikar prilezel na skalo, je bil ves poten v obraz. Obrisal se je in dejal fantu, ki je prilezel za njim:

„Ne bi je našel skale prekleto, če ne bi svoj čas s sestrinim možem sekal drevja nedaleč od nje. Toda od nikjer drugje ni moč streljati.“

„Dobro, prav lovsko se znajdeš, Travnikar. Nisem mislil, da jo boš našel,“ ga je pohvalil fant, ki je pokleknil v mah, odložil nahrbtnik, vzel iz njega daljnogled, ga zbrisal z irhovino in prireditel na puško.

„Ravno prav sva prišla, Travnikar. Odreži nekaj vej, blizu hiš sva! Kar smrdi po Nemcih, jaz bom pripravil orožje

in presodil razdaljo,“ je fant spodbudil Travnikarja, ki se je zamaknil v postojanko in postal zamišljen.

Dnevni svet se je razlil med drevje in na planjavo pod njima. Ležala sta na mrzlih, mahovnatih tleh, obdana od vejic, ki sta jih zataknila predse. Na fantovem nahrbtniku je mirno ležala puška z velikim očesom. Govorila nista več. Vojko je dvignil daljnogled in pregledal vidno polje pred seboj. Stavba, v kateri so bili vojaki, je bila obdana z žično oviro in utrjena z bunkerji po sadovnjaku. Stražar se je sprehajal pred vhodom in včasih zacepetal z nogami, ker ga je zeblo. Potem se je zagledal v zvonik, kjer so imeli težko strojnico, toda tam k sreči ni bilo nikogar. Mož je dregnil fanta v nogo in šepnil:

„Stražo ima ob osmih!“

Vojko je prikimal. Čez čas se je zbralo pred postojanko nekaj vajakov. Razvrstili so se v kolono in se napolnili naravnost proti njima. Spogledala sta se.

„Na te hudiče nisem računal,“ je dejal starec in segel po manliherici.

„Jaz pa sem računal tudi na te,“ mu je odvrnil fant.

„Kaj, če bi se umaknila in prišla jutri?“

„Ne,“ je odkimal Vojko. „Nimajo psa. Odkrili bi naju slučajno.“

Patrolja pa je, preden je dosegla gozd, zavila po dolini navzdol. Oddahnila sta se. Komaj so se zgubili, se je straža pred vhodom v postojanko zamenjala.

„Ta bo tvoj, Travnikar. Dobro si ga oglej!“ mu je ponudil daljnogled Vojko.

Travnikarju so se tresle roke in tudi človek s puško pred vhodom mu je megleno zaplesal pred očmi. Šele ko je naravnal leče in se umiril, je postala slika jasna. Isti lenobni gibi, zoprna drža, ki je kazala prihuljenost, se mu je razodevala tudi na to razdaljo. Nehote se je spomnil na odhod kazenskega oddelka. Rekel mu je: „Misliš, da si se rešil, jaz-

bec rdeči? Ko ti pripeljem bele, se boš pekli!“ Potem se ga je spomnil, ko je še kot otrok in bosonog paglavec s fračo klatil fastlovke s streh. Kot mladeč je bil kuhan in pečen v farovžu. Ko pa je služil pri sestri, ga je sovražno gledal izpod čela, kadar je Travnikar govoril z gospodarjem, udrihal čez duhovne in gospode ter hvalil Ruse. Zavoljo njega ni mogel njegovih sinov in zavoljo sinov je sovražil njega.

„Kako daleč se je spozabil, da je pripeljal Nemce,“ je z grenkobo v srcu pomislil in odmaknil daljnogled od oči.

Fant je slonel ob orožju, ga ravnodušno gledal v obraz in ugibal, kaj se dogaja za nagubanim čelom. Ko sta se spet spogledala, mu je Vojko predlagal:

„Poslušaj, Travnikar! Dam ti puško pa ga ubij! Velike račune imata med seboj in v zadoščenje ti bo, če ga boš ubil sam.“

Staremu so se začudeno zalesketale oči in čudno se mu je zazdelo, kako da sam ni pomislil na to. Zato je rekel: „Imaš prav. Sam bi ga moral ubiti.“

Vojko mu je pomotil puško in ponovil predlog, da je moža zazeblo po hrbtu. Odkimal je. „Ne, ti ga moraš ubiti! Moje roke se tresejo. Drhtim od sovraštva in gnusa. Lahko bi zgrešil. Preveč usodno sva povezana, da bi bil miren.“

„Dobro! Potem sva odločila. Počakajva še malo, da se straža oddalji. Ne maram jih imeti za vratom takoj po strelu. In tudi svetlo je premalo.“

Modrina neba nad hribi se je napolnila z lučjo. Prameni vzhajajočega sonca so silili skozi krošnje in mežikajoče sence so se prepletale med drevjem. Čas se je zgostil in Travnikar je bil vse bolj nemiren.

Vojko se je odločil. Preden je streljal, je še opozoril starca: „Travnikar, opazuj dobro! Streljal bom, ko se ustavi.

Slovensko prosvetno društvo
„Edinost“ v Pliberku

V a b i l o

na poletno kulturno zabavno prireditev, ki bo v nedeljo 28. junija 1970 ob 20. uri v dvorani gostilne Schwarzl v Pliberku.

Gostuje Kulturno društvo s Prevalj z igro

„VESELI VEČER
NA VASI“

in s tamburaškim zborom. Prireditev obeta prijeten in zanimiv večer, poln umetniškega užitka in plemenitega razvedrila.

Vabljeni vsi od blizu in daleč. Privedite s seboj tudi Vaše sorodnike, prijatelje in znance.

Odbor

Goselna vas

V Goselni vasi v Podjuni je komunistična mladinska organizacija „Kinderland — Junge Garde“ zgradila nov otroški počitniški dom, ki ga bodo slovesno odprli v nedeljo. Najprej bo ob 9.30 uri polaganje venca pred spomenikom v Dobrli vasi, potem pa bo ob 11.30 uri otvoritvena slavnost pri novem domu ob Goselskem jezeru.

Dopolnilo

V zadnji številki je v poročilu o pogrebu Lojzeta Milača po pomoti izostala beležka, da je pokojniku ob odprtem grobu spregovoril tudi njegov sosed podžupan Mirko Kumer ter v globokih besedah orisal njegovo življenjsko pot in delo.

Slovensko prosvetno društvo
Radiše

vabi na

PEVSKI KONCERT

ki bo v nedeljo 21. junija po maši ob 10. uri v dvorani pri cerkvi.

Nastopila bosta 30-članski mešani zbor Društva upokojencev iz Ljubljane in 20-članski moški zbor upokojencev iz Kranja, ki bosta posamič in skupaj izvajala spored slovenskih narodnih in umetniških pesmi.

Prijatelji petja od blizu in daleč prisrčno vabljeni

odbor

V Brežah so pripravljene

za novo sezono poletnih iger na Petrovi gori

Jutri bo spet zaživelo na Petrovi gori v Brežah: začela se bo nova sezona poletnih iger, ki imajo za seboj bogato tradicijo, saj stopajo že v 21. leto neprekinjenega dela. Tudi letos je igralški ansambel pod vodstvom arhitekta prof. Sandlerja pripravil dva komada — resnejšo vrsto odrske umetnosti bo predstavljala igra Petra Lukeja „Hadrijan VII.“, medtem ko bo za veselo plat spet poskrbel Georges Feydeau s svojo komedijo „Monsieur Chasse ali Kako se lovijo zajci“. Torej dva komada, ki sta po zagotovitvi prof. Sandlerja „kakor ustvarjena za Petrovo goro“, tako da je uspeh letošnje sezone zagotovljen že vnaprej.

Vendar se za to ugotovitvijo, ki zveni zelo preprosto, skriva ogromno dela, žrtve, odpovedi in truda, skratka resnične ljubezni in predanosti gledališču, ki jo je v tako zvrhani meri kot v Brežah le težko najti. Že več sto ljudi je šlo v zadnjih dvajsetih letih skozi trdo šolo igralskega ansambla v Brežah; tisti, ki so bili zraven že od vsega začetka in s svojim „gledališčem“ stopajo letos že v tretje desetletje, so res vsestransko prekaljeni. Da jim je zvezni prezident letos podelil visoka odlikovanja, je le ena plat priznanja, ki ga zasluženost uživajo. Druga in gojovno še bolj razveseljiva plat je zvestoba mnogih tisočev gledalcev, ki leto za letom prihajajo na Petrovo goro, da se veselijo in uživajo ob visoki umetniški ravni, s katero so se poletne igre v Brežah že davno dvignile nad povprečni amaterizem.

Svoje bogate izkušnje (in seveda tudi pridobitve) pa ima breški ansambel tudi po tehnični plati. To velja zlasti za oder, ki so ga tekom let opremili z vsemi potrebnimi tehničnimi napravami, da si danes lahko privoščijo najrazličnejše svetlobne, akustične in scenografske efekte. Menda bi amatersko skupino v Brežah za to opremo lahko zavidalo marsikatero stalno oziroma poklicno gledališče; prav tako pa bi se eden ali drugi član Sandlerjeve skupine nedvomno z

uspehom uveljavil tudi na gledališkem odru.

Letošnja sezona v Brežah obeta biti nekaj posebnega tudi po tehnični strani. Zlasti so — po zagotovitvi prof. Sandlerja — čudoviti kostumi, ki so jih nabavili na Dunaju in so morali samo za izposojnino odšteti okroglih 70.000 šilingov. Sicer pa se stroški za vsak uprizorjeni komad vrtijo okoli 350 do 400 tisoč šilingov oziroma za posamezno sezono, ki navadno obsega dve uprizoritvi, kakih 700.000 šilingov, tako da je naravnost življenjsko potrebna finančna podpora, ki jo ansambel dobiva od domače občine in dežele ter v zadnjem času tudi od države.

O obeh letošnjih uprizoritvah bomo v našem listu še posebej poročali.

Podlog p. Suhi - Obirsko

Pred nedavnim je na Obirskem umrl trgovec in gostilničar Stanko Srienec, kateremu je zibelka tekla pred tridesetimi leti v znani in spoštovani Srienčevi družini v Podlogu pri Suhi.

Srienčeva oče in mati nista skrbela le za gmotno blaginjo družine, marveč v prav taki meri tudi za duhovne dobrine in pravo vzgojo svojih otrok, ki so se zato že od mladih dni zavedali, da so sinovi in hčere slovenskega naroda. Za pravice in enakopravnost slovenskega človeka na domačih koroških tleh se je Srienčeva družina vedno pogumno in neomahljivo potegovala. In v takem vzdušju je rasel tudi Stanko Srienec.

Vsi Srienčevi otroci seveda niso mogli ostati doma, zato sta jim skrbna starša omogočila dobro izobrazbo ter jim zagotovila poklicne možnosti. Sin Stanko se je najprej učil mlinarske obrti, potem pa se je izučil za trgovca in je ta svoj poklic pošteno in korektno izvajal do svoje smrti. Najprej je vodil trgovino in gostilno pri Uknarju v Zvabeku. Ko mu je umrla žena, pa se je preselil v romantični gorski svet — na Obirsko,

Odbor

PARTIZANSKA GROBIŠČA NA KOROŠKEM

Lom

Na koti zahodno od št. Andraža in severovzhodno od Pustrice leži 730 metrov nad morjem hribovito naselje Lom (Lamm). Okoli 900 let stare podružne cerkvice je skromno pokopališče, kjer pokopljejo le dve do tri osebe na leto. O skromnosti pokopališča pričajo iz lesenih lat izdelani križi brez napisov; le redki grobovi imajo majhne marmornate nagrobnike.

Tukaj so pokopane tudi tri žrtve krvavega pokola, ki so ga nacisti 17. oktobra 1944 zagrešili pri Spitzbauru v Lomu. To so: oče Spitzbauerjeve gospodinje Alojzij Zirnec, kovačeva žena Marija Knabl ter Marija Gelemler iz Ukrajine, ki je bila v tem kraju na prisilnem delu.

Pri Spitzbauru so bili usodnega 17. oktobra 1944 zbrani partizani, domačini in delavci iz šentlenartskega rudnika. Oborožena je bila le majhna četa partizanov, medtem ko ostali, ki so se hoteli prostovoljno pridružiti oboroženemu boju proti fašizmu, še niso imeli orožja. Nemci so jih napadli in postrelili 40 ljudi; med žrtvami je bilo največ civilistov, tudi dve leti staro deklico je zadelo 12 izstrelkov.

Samo tri žrtve pokola so pokopane v Lomu. Nekaj jih je bilo po vojni prekopanih v Velikovec ali v zasebna grobišča v Pustnici, nekaj pa so jih Nemci že tedaj odpeljali s seboj v Dravograd. Pač pa je na tem pokopališču pokopan po vojni umrl domačin Johan Kostmann, pd. Čurijev, ki se je leto dni kot nemški vojak skrival pred nacističnimi oblastmi, ker sta z bratom Josefom brez uspeha iskala stike s partizanskimi edinicami.

Na pokopališču v Lomu pokopane žrtve spominjajo na skupno oboroženo borbo slovenskega in avstrijskega ljudstva proti skupnemu sovražniku — nemškemu fašizmu. „Tu, na tem ozemlju,“ je leta 1951 zapisal v knjigi Koroška v borbi avstrijski pesnik Michael Guttenbrunner, „so se slovenski in avstrijski partizani skupaj z vsem ljudstvom borili proti fašizmu. Tu se je v letih največje stiske uresničilo zavezništvo dveh narodov. Kar je bilo mogoče v stiski in smrti, to naj bi ne bilo mogoče danes?“

KOT ŽRTVE SO PADLI V BORBI ZA NASI

kjer je pozidal hišo in si uredil prijeten dom. Tudi na Obirskem je imel trgovino in gostilno, kjer je stregel v zadovoljstvo svojih kupcev in gostov. Pokojni Stanko Srienec pa se je vse življenje z vno prizadeval tudi za naše skupne narodne težnje. V bivšem žvabeškem občinskem odboru je svoječasnno zastopal koristi našega kmeta in delavca, vedno pa je našel čas in razumevanje predvsem za našo kulturno-prosvetno dejavnost. Zato niti ni čudno, da ga nacistični na-

silniki niso pustili pri miru; tudi Stanko Srienec je moral okusiti grozote gestapovskih ječ in zloglasnega koncentracijskega taborišča Dachau.

Pogrebne svečanosti v Železni Kapli so bile ganljiva žalna manifestacija. Velika množica svojcev, prijateljev in znancev se je zbrala od blizu in daleč, da se poslovijo od blagega pokojnika. Stanka Srienca bomo ohranili v častnem spominu, žalujemo sorodnikom pa velja odkrito sožalje!

Lepena - Železna Kapla

Minulo soboto smo na pokopališču v Železni Kapli položili k zadnjemu počitku starega Bajdnovega očeta Mihaela Ošino, ki je umrl v 94. letu starosti.

Pokojni je bil rojen leta 1876 na Bajdnovem posestvu visoko v sončni Lepeni. Svojo mladost je veselo preživljal na domu, dokler ni bil vpoklican v vojsko in je potem sedem let služil vojaški stan. Dobra tri desetletja je vodil gospodarstvo Bajdnovega posestva, skozi 22 let je bil občinski odbornik, svoj prosti čas je posvečal najraje lovu in glasbi, na splošno pa je veljal za dobrega soseda. Pred petimi leti je obhajal dijamantno poroko s svojo

ženo Amalijo, ki pa mu je potem kmalu umrla.

V soboto se je velika množica žalnih gostov najprej zbrala pri farjni cerkvi, kjer je pogrebne molitve opravil prelat Zechner, medtem ko so se pevci in godba poslovili od pokojnika z žalnimi komadi. Na pokopališču je spregovoril besede slovesa kaplan David, potem pa je našel stari Bajdnov oče zadnji počitek ob svoji ženi Amaliji in vnučku Joheju. V zadnji pozdrav mu je zadonela pesem moškega zbora „Polje, kdo bo tebe ljubil...“.

Rajni Bajdnov oče naj počiva v miru, zaostalim pa izrekamo naše sožalje.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

Važno je, če se bo na tleh še premikal, da ga popravim.“

„Ali si miren?“ je zaskrbelo Travnikarja.

„Da,“ je odgovoril Vojko ravnodušno in naravnal puško. Zlepil se je z zemljo in pritisnil puškino kopito v ramo. V daljnogledu se je tik nad konico pokazal mož z brzostrelko na rami. „Dobro, da je širok v ramenih,“ je pomilil mimogrede, miren in zbran. Ker se človek, ki se je prej od časa do časa ustavil, le ni hotel ustaviti, temveč se je okorno gibal zdaj sem, zdaj tja, je strelca popadel nemir, neučakanost. Končno se je stražar naslonil na zid, kot bi bil utrujen, in se s svojim širokim obrazom zazrl naravnost v pobočje k njima. Vojko je globoko zajel sapo. Konica v daljnogledu pa je počasi lezla po nogah navzgor mimo trebuha, prsi in se ustavila sredi glave, tik med očmi. Tedaj je ukrivil prst. Strel je splašeno jeknil. Mož ob zidu je za hip zanihal v kolenih, kot bi protestiral nad nenadno spremembo, in se zrušil na tla.

„Zadeli!“ je kriknil Travnikar. „Ne giblje se. Leži kot vreča. Mrtev.“ je našteval z votlim glasom.

Vojko je medtem znova napolnil puško in čakal. Po nekaj trenutkih počasnne lišine so se odprla vrata. Nekdo je pogledal ležečega na tleh, kriknil in odskočil nazaj v hišo.

„Zdaj hitro izginiva, dokler je zmeda!“ je odločil Vojko in se dvignil.

Oprta sta se in se zasopla naglo vzpenjala navkreber po grapi. Misel na patruljo, ki sta jo imela za hrbtom, se je vrnila kot groznja. Nista bila še visoko, ko je težka strojnica v zvoniku začela streljati na pobočje.

„Kako imam lahke noge in srce, ker je to mimo,“ je dejal Travnikar, ko sta se ob debeli smreki skušala oddahniti in se razgledati, kod se bosta umikala.

„Danes bova rabila oboje, če se hočeva umakniti iz grape. Dobro vedo, da sva tu. Dregnita sva v osir, in sedaj bodo ose zletele. Gonili naju bodo s patruljami in postavili

bodo zasede. Kaj malo prednosti imava, zato bova morala hiteti. Določi smer, Travnikar, bolje poznaš teren kakor jaz!“

Stari si je pomaknil klobuk na čelo in se odločil, da se bosta umikala proti sedlu. Zagnala sta se v strmino. Spodaj v dolini je votlo počilo. Mina je zaplahutala kot nočna ptica čez njiju in vsekala proti sedlu, kamor sta bila namenjena. Vedela sta, da je to zaporni ogenj. Mine so vedno pogosteje tolkle proti sedlu. Odmevalo je votlo. Na obeh straneh, levo in desno, so se oglašili rezgetajoči rafali. Zdelo se jima je, da se stegajo dolge, nevidne roke in ju oklepajo okoli vratu. Negotovost in strah sta ju mrtvila in jima lezla v kite, čim bliže sta bila eksplozijam. Travnikarja je dajala sapa, le s težavo je dohajal Vojka. Ko je mina udarila v vrh bukve nedaleč od njiju in razklala drevo, ju je vrišč železnih drobcev vrgel na tla. Starec je zasopel predlagal, da bi se obrnila, Vojko pa je odbil njegov predlog.

„Šla bova proti sedlu. Če spremeniva smer, bova ravnala po njihovih glavah. Zgubila bova na času, zasede pa bodo zasedle medtem grebene in steze. Streljajo tja, kamor želijo, da se ne bi umikala. Ravnajva tako, kakor oni mislijo, da ne bova ravnala!“

Travnikar je pristal. Umaknila sta se streljanju in hitela skozi goščavo kot preganjeni živali. Vej, ki so ju tolkle po obrazu, nista čutila. Travnikar je zaostajal, Vojko pa ga je neusmiljeno priganjal. Ko je nekajkrat omahnil, spehan do skrajnosti, se je Vojko vrnil ponj. Travnikar mu je predlagal, naj ga pusti, da se bo že sam prebil.

Vojko pa ga je ostro zavrnil: „Ubila sva ga, da boš ostal ti, tvoji in domačija, ne pa za ceno, da bi te Nemci dobili. Privlekel te bom teh nekaj sto metrov, če te zadenem na hrbet.“

„Šla sta naprej, in šele streljaj pod sedlom se je ustavil in mu naročil:“

„Tu počij! Vzpenem se na greben in pregledam, če niso v zasedi.“

Že je izginil med drevjem po zmrzlem listju.

„Vraža mladina, preračunljivi so in predrzni,“ je mislil starec, lovil sapo, gledal za njim in si nabiral moči.

Na vrhu se je pred Vojkom odprla senožet, obdana od redkega gozda. Že je hotel poklicati starca, ko je zagledal spodaj med drevjem kolono šestih mož s strojnico, kako spešijo v strmino. Zazeblo ga je po hrbtu, vlegel se je za skalo in se pripravil. Spustil jih je na senožet, potem pa je fistega, ki je vodil, pomeril v trebuh in si mislil: „Če ga ubijem naju bodo gonili naprej. Če ga hudo ranim, ga bodo morali najmanj štirje takoj vleči v dolino.“

Po strelu je vodja patrulje zakrilil z rokami, se zgrabil za trebuh in začel strahovito rjaveti. Drugi so prhnili narazen, se vrgli po tleh kakor piščanci, ko sokol plane med-nje, in začeli streljati.

Travnikar, ki je lezel za njim, je že hotel pobegniti nazaj, ko se je pojavil Vojko med drevjem in ga z roko vabil naprej. Vsa zasopla sta pod robom hriba prešla na drugo pobočje. Pod seboj sta slišala stoke ranjenega in streljanje. Potem so glasovi utihnili. Z izsušenimi usti in grenkim okusom sta hitela skozi gozd, se ogibala stez in poti in se vzpenjala više in više.

„Ušla sva jim,“ je dejal Vojko po dveh urah hoje in se trudno zleknil na zemljo.

„Nemogoče je, da bi naju dohiteli ali prestregli,“ je dejal stari in sedel poleg njega k drevesu.

Izbrala sta si razgledno mesto, da bi popila in pojedla, kar sta imela s seboj. Gonja ju je utrudila. Brisala sta si pot s čela in se skušala oddahniti.

Ko sta prišla k sebi, je starec občudujoče dejal:

Ameriški zločini v Aziji

S koncem druge svetovne vojne se je končal tudi francoski kolonialni režim v Indokini, ki je trajal od leta 1893. Leta 1945 je princ Phetsarath proglasil neodvisnost Laosa. Vlado je prevzelo osvobodilno gibanje Lao Issara; cilj te vlade — popolna politična svoboda ter socialna in gospodarska revolucija.

Leta 1946 so Francozi ponovno vkorakali v Laos. Vlada je zbežala in tekom enega leta je Francozom uspelo, da so nadzorovali pretežno del države. Ko se je položaj umiril, so Francozi dali Laosu določeno svobodo. Osvobodilno gibanje se je razbilo, ker sta glavna predstavnik šla različna pota: Suvana Fuma se je vrnil v Vientiane, pripravljen na sodelovanje s Francozi; Sufanovong pa je s pomočjo Vietminha organiziral novo osvobodilno gibanje in leta 1950 sestavil nacionalno uporniško vlado.

Ko so se zaradi dolgotrajne vojne oslabilji Francozi umaknili, je Laos leta 1953 postal neodvisen. Leto pozneje se je v Ženevi sestala konferenca o Indokini, na katero pa zastopnikov osvobodilnega gibanja Patet Lao niso povabili. Laos niso hoteli deliti, nameravali so ustvariti nevtralnno deželo z vlado, ki se naj bi sestavila na podlagi izida splošnih volitev. Te volitve so bile leta 1955, vendar jih je Patet Lao bojkotiral zaradi masivne protikomunistične propagande s strani Amerike.

Januarja 1956 je Patet Lao organiziral svojo lastno stranko — Neo Lao Haksat, v kateri niso več sodelovali zgolj aktivni borci, marveč je nudila možnost sodelovanja širšim plastem prebivalstva. Sufanovongu je uspelo navezati sodelovanje s nevturalisti in protikomunisti ter je bila oblikovana vlada narodne enotnosti. Toda pri naslednjih volitvah je zmaga Neo Lao Haksat.

Amerika se začena vmešavati

Tedaj se je začela vmešavati Amerika, ki je mislila, da ne sme dopustiti vlade, ki bi bila prokomunistično usmerjena. Napočila je doba preobratov. Leta 1960 so bile spet volitve. Proameriški general Nosavan je volilne rezultate popačil in s pomočjo CIA v Laosu vzpostavil reakcionarno oblast. Suvana Fuma in Sufanovong sta se spet združila in ko je Patet Lao nadzorovala že dve tretjini države, se je ameriški predsednik Kennedy zavzel za konferenco o Laosu.

Po enem letu so se v Ženevi sporazumeli o vzpostavitvi nevtralnosti v Laosu. Spet je bila sestavljena vlada narodne enotnosti, ki sta jo vodila Suvana Fuma in Sufanovong. Toda Amerika se je s to rešitvijo sprijaznila le navidezno. Že istega leta, ko se je končala ženevska konferenca, je bilo v Laosu 700 ameriških vojaških „svetovalec“. Člani vlade in sodelavci so bili po vrsti umorjeni. Vlada je morala bežati in spet so se začeli boji med Patet Laom in desničarskimi skupinami. Takrat je tudi Suvana Fuma opustil delo za nevtralnost ter prešel v ameriški tabor.

Meseca maja 1964 so Američani začeli bombardirati Laos; število ameriških vojaških svetovalec pa se je tekom dveh let povečalo na 3500. Začela se je prava vojna — na eni strani

Amerika, na drugi pa Patet Lao, ki je imela podporo Severnega Vietnama; toda uradno se v Laosu nista borila ne Amerika in ne Severni Vietnam. Leta 1968 je Patet Lao doživela prve zmage. Važna ameriška letališča so padla v roke partizanov. Mesečno je bilo po 800 mrtvih, število beguncev pa je doseglo 600.000 oseb.

Vedno spet je slišati, da se v Laosu borijo severnovietnamski vojaki; toda v resnici se bori tam laosko ljudstvo. Amerika skuša svoje vmešavanje v Laos sicer zatajiti, vendar se nadaljuje bombardiranje in bombe, ki jih odvržejo ameriška letala nad laosko ozemlje, stanejo letno več kot milijardo dolarjev.

V vaseh, ki jih nadzoruje Patet Lao, zidajo šole in bolnišnice. Ljudstvo je na strani osvo-

in bakterioloških orožij ne velja za solzilni plin ter za strupena sredstva, s katerimi uničujejo v Vietnamu predvsem listje dreves, pa tudi vso vegetacijo. Čeprav je to v nasprotju z resolucijo Združenih narodov z dne 16. decembra 1969, ameriška vojska v Vietnamu še naprej uporablja ta sredstva. Več kot 50.000 ton rastlinskega strupa so že raztrosili po vietnamskem ozemlju; s tem so opustošili 16 % celotne dežele.

Doma v Ameriki je uporaba rastlinskega strupa prepovedana; v Vietnamu se ameriški vojaki pridno poslužujejo tega strupa že vse od leta 1961 dalje. S tem hočejo doseči dvoje: uničiti listje dreves, da bi lažje nadzorovali gozdnata področja, hkrati pa uničiti vire hrane in izgladovati prebivalstvo. Za dosego tega

Amerika azijskih dežel nikdar ni razumela. Le tako si namreč lahko razlagamo politične napake in zmote ameriških predstavnikov v Jugovzhodni Aziji. Sicer je človeško, da se zmotiš, toda nekatere zmote so nečloveške; to velja prav posebno za ameriško politiko v Vietnamu. Doslej zadnja postaja v vrsti ameriških „zmot“ v Indokini pa je Kambodža.

Začelo se je z zgrešeno politiko na Kitajskem, kjer so ameriški politiki podprli renegata Čangkajska. Potem je prišel popolni poraz na Kubi. V Koreji so se morali zadovoljiti s kompromisno rešitvijo in delitvijo dežele. Podobno se je zgodilo v Vietnamu, samo da je tam tudi v proameriškem Južnem Vietnamu močna opozicija in partizanska vojska, ki nadzoruje velik del države. Da ne bi povsem zgubili svojega položaja v Indokini, so Američani potem razširili svojo vojno še na Kambodžo.

Polagoma tudi ameriški strategji, gospodarstveniki in „razsvetljeni“ politiki uvidevajo, da zgublajo na Daljnem vzhodu deželo za deželo. V Južnem Vietnamu je sicer položaj za Ameriko še več ali manj stabilen, toda tako imenovana „vietnamizacija“ vojne je utopijska, kakor na daljšo perspektivo tudi ni mogoče obdržati proameriškega sistema. V Laosu je osvobodilno gibanje Patet Lao pod vodstvom Sufanovonga kljub ameriški bombardiranju in delovanju vsemogočne ameriške vohunske službe CIA obdržalo politično in vojaško moč; osvobodilna fronta nadzoruje danes vso državo in bi lahko zasedla tudi glavno mesto Vientiane. V Kambodži je bil zamen ves trud predsednika Sihanuka, da bi njegova dežela ostala nevtralna; po njegovem strmoglavljenju delujeta tam ameriška vojska in CIA. Na Tajskem, kjer doslej ni bilo organizirane partizanske vojske, pa se le-ta začena oblikovati, odkar uporabljajo Američani tajsko ozemlje kot bazo za svoje vojaške operacije proti Vietnamu in Kambodži.

bodilnega gibanja in vse kaže, da bo Amerika doživela v Laosu podobno usodo kot v Vietnamu.

Vojna v Vietnamu je najstrašnejša v zgodovini človeštva. Orožje, ki ga uporablja ameriška vojska, je najmodernejša, poleg tega pa se poslužuje tudi še strupenih plinov, ki povzročajo strašno smrt. Bombe, odvržene nad vietnamskim ozemljem, presejajo število vseh med drugo svetovno vojno odvrženih bomb. V koncentracijskih taboriščih se poslužujejo sredstev in sadizma, ki je bil doslej znan le v nacističnih taboriščih smrti.

Molk o ameriških zločinih pomeni sokrivdo. Zato je treba vedno spet in spet govoriti o teh zločinih, opozarjati na podrobnosti...

Lani novembra je ameriški predsednik Nixon izjavil, da prepoved glede uporabe kemičnih

cilja so samo v letu 1968 izdali v Ameriki 70,8 milijona dolarjev; z rastlinskimi strupom so „obdelali“ 700.000 hektarjev, in sicer 44 % gozdne ter 43 % kmetijske površine v Vietnamu.

Povelje za uporabo teh sredstev prihaja od ameriškega poslanika v Saigonu. Četokrat „obdelajo“ obširna področja brez vsakega svara, samo iz strateškega vidika. V prvi vrsti „obdelujejo“ gozdne površine. Zelo občutljiva za rastlinski strup pa so seveda tudi obdelana polja; riževe nasade in druge kulture uničujejo ali z neposrednim „obdelovanjem“ ali pa raztrosi strupene pline veter. Proizvodnja riža, krompirja in koruze se je znižala že za 70 odstotkov, torej je povsem jasno, da hočejo Američani uničiti prehrabene vire vietnamskega ljudstva. Zaradi uporabe teh strupov pa

bo verjetno trajalo več kot dvajset let, da bo kmetijstvo lahko spet delalo v normalnih pogojih.

Uporabljeni strupi ne škodujejo le rastlinstvu, marveč uničujejo tudi živali. Čeprav torej prebivalstva neposredno ne zastrupljajo, trpi zaradi kemičnega orožja. Posebno nevaren je strup za noseče žene, starce in otroke, ki se največkrat inficirajo zaradi zastrupljene vode. Inficirani ljudje trpijo za bruhanjem, glavobolom, prebavnimi motnjami in celo za ohromelostjo. Poleg tega pogosto prihaja do raznih hormonskih motenj; poročajo med drugim o splavih. Strup 2-4-5-T pa povzroča tudi raka, kakor je dognal ameriški inštitut za preiskavo raka.

Znanstveniki v vseh delih sveta so raziskovali posledice kemičnega orožja, ki ga uporablja Amerika, da bi premagala narode Vietnama, Laosa, Kambodže in drugih dežel. Ugotovili so, da bodo posledice uporabe teh strupov na daljšo perspektivo še mnogo hujše, kot so jih doslej dognali. Znanstveniki so mnenja, da je uporaba teh strupov treba prepovedati; toda predsednik Nixon se ne zmenja za to. Zato se ne sme molčati o ameriških zločinih, kajti le široka javnost, ki bo poučena o teh zločinih, bo lahko prisilila Ameriko, da bo nehala s svojo rododomno politiko v Aziji.

My Lai obtožuje...

Niti doma v Ameriki niti po svetu ljudje sprva niso hoteli verjeti vestem iz vietnamske vasi My Lai, kjer so ameriški vojaki zločinsko pobili okoli 500 civilistov, pretežno starce, ženske in otroke. Priče so poročale, da so vojaki brez vsakega razloga z brzostrelkami streljali na otroke, ki so jokali. Ko so dobili povelje za pokol, so vojaki streljali brez premisleka; spremenili so se v stroje brez svobodne volje. Ameriški dezertjerji, ki so se zatekli na Švedsko in v druge države ali pa se borijo zdaj skupaj z vietnamskimi partizani proti ameriškim enotam, izjavljajo, da so takšni pokoli „na dnevnem redu“ ameriške vojne v Indokini. Toda če ne bi bil slučajno v bližini vojni dopisnik, ki je posamezne faze pokola posnel na filmski trak, svet še danes ne bi ničesar vedel o tem ameriškem zločinu.

Ko je predsednik Nixon prejel obvestilo o pokolu, je po večdnevem molku lakonično izjavil: „Well, izgleda, da je bil masaker.“ Toda uradna Amerika je hitro reagirala ter javnosti sporočila, da pokol v vietnamski vasi My Lai ni le del ameriške vojne v Vietnamu, marveč „stvar posameznika“; povelje za pokol ni dala Amerika, temveč nadporočnik Calley. Amerika si torej umije roke v nedolžnosti, kajti pokol je zagrešil posameznik, o katerem je ameriškim oblastem razmeroma hitro uspelo celo dokazati, da je res zločinec, navaden kriminalnik, ki je menda že mesec dni pred pokolom brez vsakega razloga ubil nekega civilista. Torej je zločinec nadporočnik Calley, ni pa zločin vojna kot taka.

V ameriški javnosti je potem, ko je bila obveščena o pokolu, prišlo do značilne spremembe. Prej je bilo vedno spet slišati tožbe: Strašno, na kak način umira naša mladina v Vietnamu! Grozno, kako krakava Vietnamci! Obupno, kakšna je naša mladina v Vietnamu! Tako prej, po pokolu pa: Strašno, kako so iz naših fantov naredili morilce! In ta formulacija „kako so naredili“ izraža obtožbo in ne

(Dalje na 6. strani)

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA —

„Zvit si od hudiča in pogumen. Zdi se mi, da ne poznaš strahu.“

„Motiš se, Travnikar. Zelo me je bilo strah, ko sva se blizala postojanki, in tudi potem, ko sva se odločila za sedlo. Strah zbistri pamet ali pa jo vzame. Nama jo je zbistril. Skoraj bi bila prepozna. Vidiš, da je tudi v pogumu mnogo strahu! Pravzaprav pa je pogum le obvladani strah. Cilj mojega strahu ali poguma, kakor koli ga imenuješ, pa je le eden: hočem ostati živ.“

„To ni slabo,“ je odvrnil Travnikar in si mašil zalogaje kruha in slanine v usta.

„Upam, da nil“

„Dovolj si izkušen za svoja leta.“

„Kakor se vzame. Vso mladost sem prebil v gozdovih, ob vodah in na lovu. Vse to mi zdaj prav pride. Precej pa so me naučili Nemci.“

„Kako Nemci?“ ga je vprašal stari in ga pogledal začudeno.

„Bil sem v njihovi vojski. V januarju 1943 so nas pobrali iz šole in nas zastražene s policijo in psi odpeljali v delovno službo v Avstrijo. Po treh mesecih vaje z lopato so nas poklicali v vojsko in nas z Bavarske prepeljali v Francijo. Osem mesecev vojne službe imam za seboj. Povem ti, Travnikar, da mi je po svoje koristila. Poznam jih, zato nimam strahu pred njimi, niti jih ne podcenjujem. Pri nas misli vsak zase. Pri njih je vedno kdo, ki misli za vse. Njihova vojna vzgoja je trda. Iz nas so stisnili vse in grdo so nas prijemali. Povem ti, da smo dosti prestali. Ves čas nisem mislil drugega kakor na beg, nazadnje sem jim tudi res pobegnil iz maršbataljona za vzhodno fronto. Stvar je bila preprosta. S ponarejeno osebno izkaznico, na kateri sem bil dve leti mlajši, dan pozneje, ko so Američani bombardirali mesto, in v civilni obleki, ki mi jo je prinesla se-

stra. Zanimive doživljaje imam za seboj. Nekoč li jih bom povedal!“

„Res si od hudiča! Pa tako mlad. Koliko let imaš?“

„Osemnajst,“ je odvrnil Vojko.

Potem sta vstala in se odpravila. Spotoma je Travnikar hotel obiskati znanca, pa mu je ostrostrelec ubranil, rekoč:

„Za nikogar ne veš, kako bo z njim pred koncem. Zato naj nihče ne ve, da sva midva napravila to zmedo v dolini! Tudi ne hvali se pred ljudmi pred svobodo!“

„Morda imaš prav. Moja napaka je, da preveč zaupam ljudem in da sem predober. Ti pa misliš daleč naprej.“

„Vsakdo mora, kdor hoče obstati. Vse, kar napraviš in vse, kar rečeš, bo nekoč v prihodnosti vzrok za posledice, katerih vnaprej ne moreš predvideti.“

Skrbno sta se ognila vseh hiš in ljudi in se pozno popoldne vrnili domov. Mati in Tinka sta ju sprejeli z velikim veseljem. Povedali sta, še obe v strahu, da je malo pred njima prihajala mimo skupina terencev in se umaknila na Jelovico, češ da gredo Nemci na hajko. Travnikar pa se je smejal:

„Samo to ti povem, mama, da bosta tudi vidve s Tinko lahko ostali na domačiji in tudi jaz svojih kosti ne bom vlačil prezebat na Jelovico. Drugega nič. Temu fantu pa, kadar koli se bo oglasil pri nas, postreži kot sinovom! Lovec je kakor jaz in sorodni duši sva.“

10

Globok sneg je zapadel po gorah. Drevje je ječalo pod težo bremen in se lomilo. Viharji so zamekli pota, in ogromne snežene planjave so se razprostrle po pobočjih. Zgaljeni so bili ostri robovi, zasute globače in kolli. Ko se je uneslo nebo, je krivec z ledeno rako umil svod nad gorami. Mrzel odsvit lesketajočega snega se je blestel na vrhah, ki so poljubljali zvezdno tišino osamelih noči.

Vasice pod vznožjem gozdov so čemele zaspano med sadnim drevjem, kot bi izumrle. Ljudje so ostajali doma in se tiščali peči. V bližino vasi so vodile le redke gazi. Tudi Nemci so se z bali, zaprli so se v postojanke. Pota v gozdove so jim bila prenevarna. Le v bližini naselij so vohljali po sledih in ponoči čepeli v zasedah.

Brigado, ki se je premaknila na Jelovico, je zameklo. Hrana je pohajala. Drva v planšarskih kočah so kapnala. Sneg je preprečil vse akcije v bohinskem in blejskem kotu. Divizijski kurir se je s smučmi prebijal skozi gozdove do štaba. Klicali so brigado na Cerkljansko, ker so se tam pojavili Nemci. V bataljonih je vrelo. Siti so bili snega, gozdov in samote. Zaželeli so si gostoljubja gorskih kmetij, toplih hiš in hlevov. Okajeni od dima so se okoli koč umivali s sipkim snegom, drugi pa so se pripravljali na pohod. Po kosilu so kolone krenile. Nekaj borcev je s smučmi utiralo gaz med zametenim in polomljenim drevjem. Bril je hladen veter, pa so se kljub temu kopali v znoju in pogosto počivali. Vsakih nekaj sto metrov so se menjavali v vodstvu. Kolona se je gibala počasi, vendar je vztrajno napredovala po svoji stari, že neštetokrat prehojeni stezi, ki je vodila po sredi izgubljenih gozdov.

Vojko in Primož sta vzela Ano medse. Ker sta bili dve četi pred njimi, je bila gaz shojena in trdna. Snežna odeja je segala do pod pazduhe, če si napravil le korak v stran, se je vdrla do kolen ali še globlje. Ani je zima v nepoznanih gozdovih vzbujala občutek strahu in nemoči, ker si nikoli ni bila na jasnem, kje so in kako daleč stran od ljudi. Koder koli so hodili, je bilo morje drevja, kot sveče ravnih debel, ki so segala tudi do trideset metrov v višino.

Tudi sedaj ni vedela, kam grede. Začudena se je razgledovala. Okoli njih so bili vrhovi smrek, zdaj v senci zdaj v luči sonca. Hodili so enakomerno, počasi, včasih so stali, ker so oni spredaj naleteli na težave, potem pa špe

Letovanje naših otrok na Jadranu

Tudi letos bo letovala ena skupina otrok iz Koroške na morju, in sicer v Savudriji od 18. julija do 8. avgusta t. l.

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo pismeno prošnjo, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka in izjava, če je že bil na letovanju in kolikokrat. Tej prošnji je treba priložiti:

- zadnje šolsko spričevalo,
- priporočilo krajevne prosvetne ali združne organizacije,
- osebno izkaznico s sliko in
- režijski prispevek za dokazano socialno potrebne otroke šil.: 500.— [za ostale je treba plačati šil.: 1.000.—]

in vse skupaj poslati do najkasneje 30. junija 1970 na naslov: Počitniška kolonija, Gasometergasse 10, 9020 Celovec - Klagenfurt.

Voznjo do Ljubljane in nazaj plača vsak udeleženec sam.

Posebno opozarjamo, da posameznih dokumentov ne sprejemamo. Za prijavenega velja šele otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi dokumenti. Po 30. juniju ne sprejemamo več prijav.

Za vsakega otroka je treba poleg navedenih dokumentov oddati tudi **zdravniško spričevalo**, ki pa ne sme biti izstavljeno prej kot 10 dni pred odhodom skupine na letovanje. Iz zdravniškega spričevala mora biti razvidno, da je za otroka letovanje na morju priporočljivo. **Šele ko prejmemo to spričevalo, velja otrok za dokončno prijavljenega.**

Otroci uživajo na letovanju zdravstveno zaščito, ki obsega:

- primerno sanitarno oskrbo pod vodstvom zdravnika,
- prvo pomoč in zdravstveno nego za lažja obolenja,
- v težkih primerih takojšnji prevoz v najbližji zdravstveni zavod.

Otroci pri zavodu niso zdravstveno niti nezgodno zavarovani. Zato morajo starši v slučaju bolezni povrniti stroške bolnice sami, v kolikor jim jih ne nadoknadi zavarovalnica, pri kateri so zavarovani.

Za osebno izkaznico otroka velja le izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list. Za otroke z osebnimi izkaznicami je potrebna tudi izjava (v nemščini) očeta oz. zakonitega zastopnika, da se strinja s potovanjem otroka v inozemstvo.

Za letovanje pridejo v poštev le otroci v starosti od 9 do 14 let, pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na letovanju. Otroci, ki so bili že tri in večkrat na letovanju, **bodo upoštevani samo v primeru, da bo še kakšno mesto prosto.** Starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, bodo po končanem prijavnem roku in po predložitvi zdravniškega spričevala dobili pismeno obvestilo in potrebna nadaljnja navodila.

Opozarjamo, da je število otrok, ki jih lahko sprejmemo, omejeno in da bodo otroci sprejeti po vrstnem redu prijav in po zdravstveni ter socialni potrebi.

Ameriški zločini v Aziji

(Nadaljevanje s 5. strani)

več, kakor prej, samo tožbo. Obtoženi so vsi, ki govorijo o demokraciji in svobodi, v isti sapi pa dajejo povelja za pokole in pustošenja.

Nixonova politika v Indokini ne škoduje samo azijskim narodom in tudi ne samo ameriškemu ljudstvu; iz Vietnamu se je razvila cela vrsta „Vietnamov“ po vsem svetu, „umazana vojna“ se ni razširila le na Laos in Kambodžo, temveč ima posledice za vse človeštvo.

Ko so ameriške enote prekoračile mejo Kambodže, je bilo iz uradnih ameriških virov slišati, kako navdušeno jih je sprejemalo kambodžsko ljudstvo. V resnici pa so povsod, v Ameriki, v Moskvi in Pekingu prav tako kot v Vatikanu izrazili naraščajočo zaskrbljenost za svetovni mir. Študentje se v Ameriki in drugod po svetu javno manifestirali, da ameriška politika ni politika ameriškega ljudstva, marveč politika ameriških mogočnejšev. Da so res mogočni, so tudi dokazali, ko so dali kratkoročno ustreliti pet demonstrantov, med njimi dve dekleti, ker so se drznili javno povedati, da nočejo imeti ničesar skupnega z umazano vojno.

Protestno gibanje narašča

Američani so „opravičili“ svoj pohod v Kambodžo s tem, da so ga imenovali „pomoc“ kambodžskemu ljudstvu. Dejstvo, da niti kambodžski predsednik prej ni vedel o tej „pomoci“, nehoti spominja na češkoslovaške dogodke leta 1968.

Zato je razumljivo, da niti v Ameriki ne verjamejo takim „opravičilom“. Nasprotno prihaja najostrejša kritika iz ust ameriških politikov. Tako je na primer demokratični senator Mansfield imenoval invazijo v Kambodži „slabo premišljeno pustolovščino“, Edward Kennedy jo je proglasil za „blaznost“, medtem ko je senator Young govoril o „prismojenosti in neumnosti“. Tudi ameriški tisk je splošno zelo kritično ocenil vpad v Kambodžo. Še nikoli poprej ni bil kak ameriški predsednik tako kritiziran, kot ravno Nixon v zvezi z njegovo politiko v Indokini.

Hipoma se je poslabšalo tudi ozračje med Ameriko in Sovjetsko zvezo. Moskva se je že dalj časa trudila za izboljšanje odnosov z Washingtonom, toda zdaj je vprašanje, če ne bo morala ubrati bolj odločne korake, če zaradi odziva v LR Kitajski, saj je vsekakor značilno, da si bivši kambodžski predsednik Sihanuk za eksil ni izbral Moskvo marveč Peking.

Nedvomno je napravila Amerika veliko taktično napako, ko je vdrla v Kambodžo. Ravno Sihanuk je bil tisti, ki je z dobrim političnim čutom ohranil nevtralnost svoje dežele med Pekingom in Washingtonom. Zdaj pa je bil prisiljen preiti v tabor kitajskih komunistov, ki imajo važen argument več, da lahko govorijo o ameriškem imperializmu. Kaže, da indokitajski narodi sploh prehajajo na stran maoistov. Pred nedavnim so se sestali zastopniki osvobodilnih gibanj Kambodže, Laosa in Južnega Vietnamu s predstavniki Severnega Vietnamu, spregovoril pa jim je tudi predsednik kitajske vlade Ču En Laj. Sporazumeli so se o skupnem boju za dokončno osvoboditev vseh indokitajskih dežel.

Ko so ameriške čete vdrlle v Kambodžo, so v Washingtonu zagotavljali, da gre le za dvo-

mesečno „očistevalno akcijo“ in potem se bodo ameriške enote spet umaknile. Toda v Vietnamu so podobno obljubljali že pred petimi leti, tako da takim zagotovilom danes res nihče več ne verjame. Poleg tega ni nobena tajnost, da je vojna v Indokini za Ameriko vojaško že zdavnaj zgubljena. Mnogi narodi so zaradi te umazane vojne prešli v socialistični tabor, mladina po vsem svetu pa je dobila razlog več za svoje upravičene proteste.

Povsod v večjih mestih prihaja do študentskih nemirov. Eden izmed glavnih vzrokov je protest proti prenasitosti malomeščana, ki ga vznemirja le še vprašanje, ali bo dobil Karl Schranz spet zlato kolajno in ali bo Anglija znova postala nogometni svetovni prvak. Mladina protestira proti zadovoljstvu in bogastvu, ki izvira iz izkoriščanja nešteti podjarmljenih narodov tretjega sveta in ne nazadnje tudi iz vojne v Vietnamu.

Morda je bila ta vojna Ameriki sprva „potrebna“, ko je šlo za poživitev gospodarstva. Vojna industrija, ki zaposluje skoraj polovico ameriškega prebivalstva in je delovala neprekinjeno, se je morala znebiti orožja, ki ga je producirala. Prebivalstvo je to videlo in vedelo, pa je molčalo — iz brezbrzičnosti, iz strahopetnosti, ali zakaj... Edino študentje, to je plast prebivalstva, ki še ni integrirana v to družbo, niso konzumirali, marveč so se upali tudi javno kritizirati ameriško politiko v Vietnamu. Da so imeli s svojimi protesti uspeh, kaže dejstvo, da je postala kritična široka ameriška javnost.

Seveda režim, ki se je tako zeletel, kot je to zdaj v Ameriki, ne more dopustiti javnosti, da bi bila kritična, zlasti ne do politike najvišjih. Zato je treba vsako kritičnost zatreti že v kalu, in za to v Ameriki skrbijo tudi v obilni meri. Zadnji primeri so bile protestne demonstracije ob napadu na Kambodžo: pod streli „čuvajev reda“ je zgubilo življenje pet mladih študentov.

Niti z atom. bombo ni mogoče premagati ljudstvo, ki se bori za svobodo

Z zatiranjem kritičnega mnenja lastnega ljudstva in s pobijanjem drugih narodov pa si današnja „uradna“ Amerika koplje tudi lastni grob. Sorazmerno z nasiljem oblasti raste politična zavest Američanov, vedno več ljudi javno nasprotuje umazani vojni v Indokini. Dolgo je veljala Amerika za deželo neomejenih možnosti; danes je to dežela neomejenih krutosti in neomejenega sadizma. Ameriški imperializem skuša širiti svoj vpliv po vsej Indokini, toda v vsaki posamezni deželi naleti na odločen upor, ki ga ne more premagati kljub ogromni tehnični premoči. Osvobodilni boj je boj celotnega ljudstva in ljudstva, ki se bori za svobodo in neodvisnost, ni mogoče premagati niti z atomsko bombo.

Z bojem proti ameriškemu imperializmu pa je povezana tudi razredna borba in socialistična revolucija. Eden izmed najbolj znanih marksistov današnjega časa, Ernst Bloch, je odgovoril na vprašanje, ali misli, da ima socializem še možnosti zmagati na svetu: Da! S trije faktorji, ki bodo uresničili socializem — študentsko gibanje po zahodni Evropi in Ameriki, boj narodov tretjega sveta proti evropskim in ameriškim izkoriščevalcem ter boj vietnamskega ljudstva.

Franci Zwitter ml.

DROBNE ZANIMIVOSTI

- Pajčevina je tako tanka, da bi ni, ki bi okoli in okoli ovila Zemljo, tehtala komaj 500 gr.
- Morja pokrivajo 71 odstotkov zemeljske površine, a so po obeh zemeljskih poloblah dokaj neenakomerno porazdeljena: na severni polobli je kopne zemlje 40 odstotkov od celotne površine, na južni polobli pa samo 20 odstotkov.
- Med zadnjo svetovno vojno so v Angliji zaradi pomanjkanja usnja začeli izdelovati čevlje tudi iz pasje kože. Pokazalo se je, da je pasje usnje trpežnejše od telečjega ali kozjega.
- Pri plemenu Masai v vzhodni Afriki si poročene žene strižejo lase „na balin“ in si ves čas, dokler jim še živi mož, ne smejo sneti velikanskih uhanov, ki jim visijo z ušes.
- Leta 1906 je ameriški boksar težke kategorije Bob Fitzsimmons s knock outom premagal volkana Eda Dunkhorsta, ki je tehtal kar

63 kg več od njega. To je bila največja razlika v teži, kar so jih kdaj zabeležili v boksarskih dvobojih.

- Pri pingvinih valita jajca izmenoma samec in samica. Takoj ko eden zapusti gnezdo in gre na lov, ga nadomesti drugi. Če ne bi delali tako, bi jajca kaj hitro izginila, ker so pingvini zelo tatinske narave in imajo prav radi jajca svojih vrstnikov v jati.

- Navada starih Egipčanov, da so trupla balzamirali, je dala temelje anatomski znanosti že pred mnogimi tisočletji. Trupla so pripravili namreč tako, da so vzeli iz njih notranje organe, naker so jih ovili v platneno ovoje, namočene v tekočino, ki so jih konservirale. Iz tega se je razvilo tudi ovijanje ran. Nekatere načine zavijanja, ki so jih uporabljali Egipčani pri mumijah, uporablja medicina zaradi njihove dovršenosti še danes.

- V eni sami uri lahko čebele iz ugodno postavljenega panja naberejo tudi do pol kilograma medu.

- V ameriški državi Illinois še vedno velja odredba, da sprevodniki v tramvaju ne morejo pobirati vozniro, če imajo na glavi uradne čepice.

- Živinoorejci na svetu se morajo boriti proti več kot 250 vrstam boleznih, ki napadajo živino.

- Temperatura človeškega telesa se venomer spreminja za nekaj desetink stopinje: le v popolnem mirovanju bi lahko ostala nekaj časa nespremenjena.

- Hitrost današnjih dirkalnih avtomobilov nas ne sme presenečati, če upoštevamo, da je že leta 1902 Francoz Jenatzky kot prvi dosegel hitrost skoraj 106 km na uro in da je komaj šest let pozneje Italijan Felice Nazzaro na dirkališču Brooklands v Ameriki presegel hitrost 200 km na uro.

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA —

hodili kar naprej skozi gozdove. Zavijali so se v odeje, ker je veter nosil sipki sneg in ga usipal za vrat in v oči. Nagibal je vrhove dreves, kadar pa je sunek ponehal, so se z volim pokom usipali z vrhov belih slapovi in zavijali kolono v kopreno lesketajočega se snega. Tisti, ki jih je zadelo, so kleli, se jezili in beli kakor mlinarji otrsali sneg z obleke.

„Primož, rad imam zimo v hribih. Grozna je, toda lepa. Bolj je z nami kakor z Nemci,“ je dejal Vojko, ko so postali. Vedel je, da s Primožem ni nekaj v redu, ker se je zadnje dni vse bolj zapiral vase, zato ga je hotel zdramiti.

„Vse je lahko lepo. Tudi smrt,“ je odgovoril Primož in preložil šarcar z rame na ramo.

„Polomijal! Navadna študentska polomija,“ se je za njima oglasil Nande, ne da bi čakal, kaj bo Primož še povedal. „Sneg je za partizane smrt, trpljenje, prazen lonec, prezeblja rit in še sled, da te lahko gonijo Nemci. Smrt pa je največja neumnost, ki te pri tem lahko doleti. Sit sem je kot tega lonca, ki ga nosim na hrbtu. Da bi se stegnili? Nel! Za tiste, ki se v pernících tišče svojih bab in ki jim nikdar ne bo mar, kaj vse smo prestali in kako prezebali. Zima je lepa za gospode v šport hotelu. Noč na toplem, dvakrat na dan s polnim trebuhom na smuči za boljšo prebavo, potem pa malo v kavarno, ženska družba, vino in spet topla postelja! Na tak način že vidiš lepoto snega.“

„No, no, Nande, ne bo te vzel hudič, ne zavoljo snega in ne zavoljo kotla. Sam si ga izbral,“ ga je zavrnil Vojko.

„O ne, dodelili so mi ga. Kmalu bomo na vrsti za utiranje snega. Vsi boste prej omagali kot Nande pod kotlom! Kar vesel sem, da gremo spel na Primorsko, bo vsaj kaj v kotlu, da mi ne bo treba poslušati vaših kritik.“

„Kaj se bomo dajali za oslovo senco! Saj vsi vemo, da je zima lepa, če jo gledaš, težka pa, če jo je treba prenašati. Z lakoto del lepote izgine, če pa poka, je pa sploh ne vidiš več,“ je miril Vojko.

„S tem se strinjam,“ je pritrdil kuhar, ki je rad malo pustil, le da je pogovor stekel naprej.

Primož je ostal hladen in mrk. Ni mu bilo za razgovor. Zato so obmolknili tudi drugi, ko so krenili naprej. V sebi je nosil sum, ki je vzklil tistega dne pri Travnkarjevih in se razraščal kot strupena zel. Odganjal je zoprn misel, ki se je sprva javljala kot možnost, in samega sebe pričeval, da je krivčen. Dekle, ki ima tako čiste, globoke in oložne oči, da bi mogla biti izdajalka in služiti tistim, ki so pobili vse njegove? Boril se je sam s seboj. Ječal bi od bolečine kot pod snegom upognjeno drevje in jokati kot otrok. Hodil je za njo in jo gledal, kako ji valovijo lasje v vetru in kako se pregiba v bokih kot plemeniti žival. Vse dni je bila pri njem in ga grela s svojim telesom. Bil je razdvojen in nesrečen. Gorazdu se je ognil, ko je prišel na razgovor. Njegove besede so se vračale same: Ne bodimo naivni! Gestapo bo vrnil v naše vrste sposobne ljudi. Takšni nam lahko škodujejo. Čutil je, da bi mu moral povedati. To, da mu ni povedal, ga je še bolj težilo. Razpletal je naprej. Ne samo njene blodnje, tudi zakaj je Travnkar ostal živ, če je imel pet sinov v hosti in že zanko okoli vratu. Misli so se mu zapletale in stvarim ni mogel priti do kraja. Potem je pomislil tudi na to, kaj bi bilo, če bi povedal, njegovi sumi pa ne bi bili utemeljeni. Dekle bi tajilo. Če bi jo dobili v roke taki kot Fazan in podobni, kaj bi napravili z njo? O tem raje ni razmišljal. Tudi ubili bi jo lahko samo zavoljo suma. Če je nedolžna, bi mu obležala na duši, da se je ne bi nikoli rešil. Mnogo je razmišljal o tem. Preden so krenili ze Jelovice, je zapisal v dnevnik:

„Strašno je nositi v srcu smrt in ljubiti. Še teže je prenašati sovraštvo svoje ljubezni in biti pijan od sumničenja.“ Tega, da se je nekaj med njima začelo podirati, ni mogel več zatajiti. Tudi ona je čutila, videl je, da se trudi, da bi vrnila zaupanje in prijateljstvo, ki ju je povežalo. Vedel

je, da bi se rada pogovorila z njim, vendar sta bila malokrat sama. Če pa sta bila, ji je beseda zastala. Tako je bilo tudi z njim. Hotel je govoriti z njo, preden bi napravila neumnost, in bi jo drugi dobili v roke. Morda bi ji namignil, da bi odšla, da bi izginila in se izognila smrti. Toda bal se je očitka, zato je raje trpel in pustil, da gredo stvari svojo pot.

Ko so se pobočja Jelovice nagnila, je bilo vse manj snega. Primož je molčal vso pot, na Anina vprašanja je le na kratko odgovarjal. Zato je bila žalostna in se ni več spuščala z njim v razgovor. Zasumila je, kaj se dogaja z njim. Zbala se je, da bo nad ljubeznijo zmagala vest, zato je začela misliti stvarno. Ali se bo lahko ubranila sama? Končno sta tu tudi Peter in Blisk, ki lahko povesta nekaj o njej. Če bi hotela opraviti svojo nalogo, bi po vseh pravilih, kot jo je učil Wolf, moral Primož izginiti. To ne bi bilo težko niti lahko. Spomnila se je na ljudi, ki jih je Wolf navedel, da bi ji pomagali. Ta misel se je vrtinčila v njej in jo zmedla. Čutila je, da zato še nima dovolj moči in poguma.

V požgani vasi so nekaj časa počivali. Vojko se je zapletel z Ano v razgovor in jo spomnil na Travnkarja, ki je poslal pozdrave zanj in jo povabil, da spet pride k njim. „Prinaša mu srečo,“ je dejal pomenljivo Primož.

Čutila je ost, pa je raje molčala.

„Res, res! Prvič, ko pridemo mimo, nas bo gostil, mi je obljubil.“

„A takol Po vseh bajtah imate poznanstvo. Pojedli bi kosmatega volka. Zavoljo takih gospodarske komisije nič ne dobe in se potem kregate na intendante. Zato vam tudi Nande nikdar po volji ne skuha. In še kosti da bi vam hranil? Pa še kritika!“ je drezal kuhar, ker je upal, da bo Primož speljal besedo, da bi se zbadali, kot so se včasih na pohodih in si preganjali čas.

(Dalje prihodnjič)

za oddih in razvedrilo

Sedela sva v baru „Lido“ v Benkah in pila martini. Moj prijatelj, farmar iz Avstralije, je govoril s rahlim velškim naglasom. Potoval je v Anglijo. Na tleh poleg njega je ležal ovčarski pes, ki se mu zaradi velike vročine tudi z repom ni ljubilo pomigati.

Moj znanec je bil srednje visok, zamišljenih žalostnih oči in komičnih ust. Rahlo je pobožal psa in rekel:

„Stavil bi, da ima ta pes v sebi nekaj krvi velškega ovčarskega psa. Samo zaprem oči in namesto njegove belo-črne dlake vidim rjavkasto... da, kot Jazon.“

„Kdo je bil Jazon?“ sem ga vprašal.

„Pes,“ mi je odgovoril, „in to najbolj. Naj vam povem nekaj o njem. Bil je hiter kot planinski potok, oprezen kot noč, okreten kot sam vrab in o ovcah je vedel prav vse.“

Potem ko si je malo oddahnil, je nadaljeval:

„V nekem majhnem planinskem naselju v Walesu so živeli trije bratje: najstarejši John Ewans, srednji Ydris Ewans in najmlajši Morgan Ewans. Njihov oče je bil bogat kmet.“

Vsak od njih je imel svojega ovčarskega psa, a Jazon je bil Johnov. Noben pes se ni mogel meriti z njim. V tekmovalstvu ovčarskih psov, ki so ga prirejali vsako leto, je Jazon vedno zmagoval. Ydris in Morgan sta stalno menjavala svoja psa, toda nikoli nista mogla najti psa, ki bi na tekmovalstvu premagal Jazona.

V tem tekmovalstvu ni bilo nikoli zaradi psov med brati nobenih pre-

Vsi trije ste me videli golo in to se sme zgoditi samo med možem in ženo. Če se poročim s katerim drugim, na primer z Williamom, se mi boste vse življenje posmehovali in se norčevali iz mene. To ne bi bilo nič čudnega, tudi vi ste samo ljudje. Na srečo vas vse tri enako ljubim. Eden od vas se mora poročiti z menoj. Tako bo vse ostalo v družini in nobeden se ne bo posmehoval niti meni niti tistemu, ki bo moj mož.

„Vama že pokažem, če bo kdo samo pisnil, ko se bova poročila, je vzkliknil John in se obrnil k bratom!

„Jutri grem v Cardiff in bom kupil prstane,“ se je šopiril Ydris.

„Kot nimfa si stala v vodi,“ je sanjavo rekel Morgan. „Celo ptice so nehale peti, ko so zagledale tebe. Preteče je dvignil svojo palico. Tako sedaj greva k duhovniku, da vse uredi.“

Toda Helena je imela svojo misel, kako bo izbrala med njimi.

„Vse tri enako ljubim,“ je rekla. Ne maram nobenega pretepa. Poročila se bom s tistim, katerega pes bo zmagal na letošnjem tekmovalstvu ovčarskih psov.“

John Ewans je bil popolnoma zadovoljen s predlogom. Že tri leta zapored je zmagoval njegov pes Jazon. Toda oba brata sta trdno odločila, da letos ne bo zmagal.

Ydris je hotel najprej zastupiti Jazona, toda ta je sprejemal hrano samo od Johna, pa tudi noč in dan je John pazil na svojega psa. Nazadnje je Ydris kupil novega psa, za katerega je plačal sto petdeset funtov.

Anekdote o de Gaullu

Med vojno si je de Gaulle ogledal vojaško vajo v Oranu. Zmeden je zapustil prizorišče. „Ni kaj v redu, mon General!“ ga je vprašal pribočnik. „Ne, vse je bilo brezhibno. Toda pogled na Arabce me je razžalostil: tako revni so, tako bedni. Nikdar ne bomo mogli iz njih narediti dobrih Francozov.“

„Francija, mon General,“ pravi nekega dne neki parlamentarec, „Francija misli, da...“

„Eh bien,“ odvrne de Gaulle, „sedaj vprašam sebe.“

De Gaulle se ustavi v majhni vasi. Župan mu izrazi svojo radost: „Čutimo se tembolj počaščeni, mon General, ker ste po Francoisu I. prvi državni poglavar, ki nas je obiskal.“

„Eh bien,“ odvrne de Gaulle s kraljevskim veličastjem in pogleda okoli. „Moji predniki so bili krivični.“

dy. „Ni ti treba storiti ničesar, samo pripravljaj svojega psa za tekmovalnjo.“

Kmalu je prišel ta veliki dan. Bila je neznosna vročina. Zbralo se je veliko ljudi, da bi prisostvovali finalnemu tekmovalstvu ovčarskih psov. Malo po malem so vsi zvedeli, da bo zmagovalec med brati Ewansi dobil tudi lepo Heleno.

Samo tekmovalstvo je potekalo takole. Trop ovac je bil na vrhu bližnjega hriba. Na znamenje so izpustili iz ograde pet ovac, a iz podnožja je vsak tekmovalec spustil svojega psa, da privede ovce do dna v čim krajšem času. Med potjo navzdol je moral pes ovce prepeljati skozi dvoje vrat. Nato je moral eno ovco pustiti, štiri pa privedi do male ograde na vznožju hriba.

Z brati Ewansi je v finalu sodelovalo še šest tekmovalcev, čeprav so vedeli, da bo zmaga pripadla gotovo enemu izmed bratov. Najprej so nastopili drugi tekmovalci. Kot prvi od bratov Ewans je nastopil Morgan. Njegova psica Meg je odlično opravila nalogo. Porabila je samo osem minut.

Za njim je nastopil Ydris s svojim novim psom. Prvi del naloge je pes opravil neverjetno hitro, toda potem je prišlo do katastrofe. Ena od ovac se je prav trdoglavo obnašala, tekla sem in tja, celo v psa se je zalepela, tako da je Ydrisov pes potreboval več kot deset minut, da je spravil ovce v ogrado.

Ydris je pobesnel. Stekel je k sodnikom in tulil, da je ta ovca slepa. Pozabil sem povedati, da je vsak tekmovalec imel pravico, še enkrat poskusiti, če je bilo s kako ovco kaj narobe.

„Kaj ovca,“ se je smejal John Ewans. „Tvoj pes je slep.“ Sodniki so pregledali ovco in niso našli nobene napake na njej. Na vrsto je prišel John.

John Ewans — škoda, ker niste mogli videti njegovega obraza — je bil še slabši. Ubogi Jazon, storil je vse, kar je mogel. Dve ovci sta kot pijani tavalj sem in tja. John je bil strašno besen. Stekel je k sodnikom, češ da so ovce slepe. Toda sodniki so zopet pregledali ovce in ugotovili, da z njimi ni nič narobe. Po vsem tem so za zmagovalca proglasili Morgana. Seveda je potem prišlo do pretepa med brati, toda Morgan se je vseeno poročil s Heleno. Naslednji dan po poroki je Morgan plačal vdovi sto funtov, ki jih je potreboval njen sin za potovanje v Avstralijo in je danes bogat človek.

Moj znanec je potegnil iz žepa debelo denarnico in naročil še dva martinija.

„In vi,“ sem rekel, „ki ste sin vdove Pendy, nemara veste, kakšna je bila tista čarovnija?“

„Sin vdove Pendy? Nisem. Res pa je, da je on izvedel to čarovnijo. On je spuščal ovce iz ograde na vrhu hriba. Za Ydrisovega psa je eni ovci namazal oko z maslom. Prav tako tudi ovčama za Jazona. To jih je oslepilo na eno oko za pet minut in ko so sodniki pregledali ovce, se je maslo že stopilo in ovce so zopet lahko videle na obe očesi. Ne, nisem jaz sin vdove Pendy. On je moj sosed v Avstraliji. Jaz sem — verjetno vas bo iznenadilo — Morgan Ewans. Po dveh letih zakona s Heleno nisem mogel več prenašati vsakodnevnih prepirov, zato sem jo zapustil in emigriral v Avstralijo.“

PAUL BLACHAIRE

Četrtek

Gospa Durand se je posebno bala četrta, tisti dan namreč v francoskih šolah ni pouka. Gospa Durand se je bala četrta iz povsem preprostega razloga: bila je mati trinajstih otrok, od katerih je bilo najstarejšemu trinajst let.

Vsak četrtek si je bilo treba izmisliti kaj novega, da bi se to krvelo otrok lahko zabavalo. Najtežje je bilo ugoditi vsem željam. In ta četrtek so nekateri hoteli v kino, kjer so vrtili kavbojke, drugi so se navduševali za pohod v park, manjšina pa bi rada ostala doma.

„Kaj, ko bi šli v živalski vrt?“ je predlagala gospa Durand.

Vsi so soglašali in veselo krvelo se je napotilo v živalski vrt. Na srečo niso stanovali daleč in to je zmanjšalo stroške prevoza. Ko so prišli v živalski vrt, je otroško pozornost pritegnila predvsem kletka z opicami. Otroci so se tako neznansko zabavali, da jih je bilo težko spraviti naprej gledat še druge živali.

Res so imeli kaj videti, gospa Durand pa je spotoma poskerbela za razlago, če je bila potrebna.

Ob pol petih so dobili malico in vsak kozarec limonade. Brž nato so nadaljevali z ogledom.

Videli so leve, tigre, ptice. Pred vsako kletko so postali približno pet minut.

Razen treh najmlajših so otroci z velikim zanimanjem opazovali živali in že mislili, kako bodo naslednji dan poročali sošolcem.

Šest jih je zahtevalo, naj bi se vrnili h kletki z opicami, kjer so nato doživeli pravi opičji pretep.

„Ali bi si ogledali še žirafa?“ je vprašala gospa Durand.

Vse dotlej so otroci poznali žirafole s fotografij.

Toda ko so prišli do ograjenega prostora, kjer je bivala žirafa, je ni bilo.

„Kje je žirafa? Otroci so se tako veselili, da jo bodo videli!“ je gospa Durand vprašala paznika.

„Zal, toda prišli ste prepozno. Žirafa hodi spat že ob pol šestih, zdaj pa je šest.“

„Kaj?“ je vzkliknila gospa Durand. „Prišelja sem trinajst svojih otrok, da bi videli žirafu, vi pa mi pravite, da je prepozno! Res ste okrutni!“

„Kako? Sem prav slišal? Vi imate trinajst otrok?“

„Kajpadal!“

„Ah, to je pa druga reč!“ je odgovoril paznik. „Samo trenutek počakajte, brž pojdem po žirafu. Kaj takega mora tudi ona videti.“

VICTOR CANING

LEPA HELENA

pirov. Toda njihovo tekmovalstvo za naklonjenost neke ženske ni bilo tako nedolžno.

„Vsi trije bratje,“ je nadaljeval moj znanec, „so bili noro zaljubljeni v eno in isto dekle. Ime ji je bilo Helena. Bila je lepša kot tista, ki je nekaj zakuhal tam v Troji, ali kje že. Kakšna lepota! Samo enkrat si jo videl in že si bil do ušes zaljubljen.“

Še nekaj časa je moj znanec govoril samo o Heleni, nato pa je prešel na stvar.

Oče bratov Ewansov je imel nekoliko posestev in vsakega je čakala precejšnja dediščina. Čeprav Helena nobenemu od bratov ni posvečala večje pozornosti, je vseeno izjavila, da se bo poročila z enim od njih ali z Williamom, sinom manjšega hotelirja.

Nekega dne je William povsem slučajno odpadel iz nadaljnega tekmovalstva. Ovce so bile na paši v hribih in bratje so jih šli nekega dne pogledat. Ker pa je bila vročina, so se odločili, da se bodo okopali v bližnjem jezeru. Često so hodili sem, ker je bilo skrito, obraslo z visoko travo in nizkim grmičevjem. Potem, ko so se okopali, so legli v travo in zaspali. Čez nekaj časa jih je zbudilo petje. Bil je ženski glas. Ker so bili nagi, se niso upali pogledati, kdo je, ampak so se pritajili in skozi grmovje opazovali, kdo poje. To, kar so opazili, je bilo zares idilično. Nedaleč od obale je v vodi stala Helena, gola, umivala se je in pila veselo pesem. Z občudovanjem so opazovali ta prizor, toda dekle jih je kmalu opazilo. Ni se ustrašila, kajti Helena ni tako hitro izgubila prisotnosti duha. Počutila je v vodo in odločno rekla:

„John Ewans, Ydris Ewans in ti Morgan Ewans, prosim če zaprete oči, dokler ne pridem iz vode in se oblečem.“

Ubogali so jo. Potem, ko je izginila za grmovjem, so se oblekli, še vedno zaneseni od lepote, ki so jo bili videli. Malo kasneje se je prikazala Helena. „Povsem slučajno je bilo to, se je opravičil John, visok, lep mladenič. Često prihajaš sem na kopanje?“

„Mi smo se tudi kopali, je dodal Ydris nizke rasti in močan. „Če hočeš, te naučim plavati.“

„Voda je dokaj hladna za ta letni čas, kajne, Helena?“ je spregovoril Morgan, ki je imel nežen nasmeh in srce polno poezije. „Venera je ob tebi ničla,“ je še dodal.

Helena jih je prekinila in rekla:

Dan za dnem ga je neumorno dresiral.

Morgan ni mogel niti ni hotel zastupiti Jazona in preveč rad je imel svojo malo psico Meg, zato je odšel do vdove Pendy, ki se je po malem ukvarjala s čarovnijo, ter njo zaprosil za pomoč.

„Hočeš čarovnijo, ki učinkuje prirodno ali nenadno?“ ga je vprašala. „Prvo je dražje.“

„Prirodno,“ je odgovoril Morgan.

„Sto funtov,“ je rekla vdova. „To je ravno vsota, ki jo nujno potrebujem.“

Morgan je bil zadovoljen.

„Denar ni važen, je rekel. „Za Heleno ni ničesar predrago.“

„Plačal mi boš prvega dne po tvoji poroki s Heleno, je rekla vdova Pen-

ALPHONSE ALLSIS

Parižani in provincialci

Ze od nekaj se se Parižani norčevali iz provincialcev, ki so prihajali v Pariz, ti pa jim niso hoteli ostati dolžni. V zadnjih časih to nasprotje polagoma izgineva.

Pred nekaj leti sem se s prijateljem Georgesom Auriolom nekega dne ustavil na terasi kavarne Harcourt. Sedla sva za mizo in na sosednjem stolu opazila gospoda, ki se je nacejal z vrčkom piva.

Bilo je krepko vroče in gospod je svoj klobuk položil na stol. Na notranji strani je Georges Auriol takoj zapazil ime in naslov klobučarja: P. Savigny, rue de la Halle, Treville-sur-Meuse.

In z izrazito resnostjo kot navadno v takih primerih se je zapičil z očmi v najinega soseda, nato pa rekel od sile vljudno:

— Oprostite, gospod, kaj niste slučajno iz mesta Treville-sur-Meuse?

— Natanko tako! je odvrnil gospod in se začel truditi, da bi se spomnil Auriolovega obraza.

— Ah! je nadaljeval prijatelj. Prepričan sem bil, da se ne bom zmotil. Pogosto me pot zanesne v Treville... Morda slučajno poznate enega mojih dobrih prijateljev, imenuje se Savigny, je klobučar in živi v ulici de la Halle.

— Če poznam Savignyja! Ravno njega poznam zelo dobro... Poglejte, ravno ta mi je prodal tale klobuk.

— Kaj res!

— Če poznam Savignyja!... Poznala sva se že kot otroka, skupaj sva hodila v šolo. Kličem ga Pavel, on pa mene Ernest.

In takole se je Auriol zaklepetal z gospodom

s klobukom in razpravljal o mestu Treville-sur-Meuse, pa čeprav Georges Auriol še pred petimi minutami ni vedel za ta kraj.

Prijatelju sem začel že kar zavidati slavo. Naposled sem sklenil, da še sam okrepim norčijo in izzovem prijatelja.

Kratek pogled v notranjost famoznega klobuka mi je zadostoval. Opazil sem inicialke: S. D. H.

Po dveh minutah listanja po trgovskem adresarju sem poznal že celotno ime gospoda S. D. H.-ja: Skladišča Duval-Housset (Ernest) itd.

Mirno sem se vrnil in prisedel. Tudi sam sem nepremično zrl v gospoda iz Trevilla:

— Oprostite, če se motim, gospod, toda ali niste slučajno g. Duval-Housset?

— Seveda sem, gospod. Ernest Duval-Housset, na voljo sem vam.

Vsekakor je moral biti gospod Duval-Housset zaprepačen, ko sta ga spoznala dva poštenjakoviča, ki ju še nikdar v življenju ni bil srečal. Še bolj pa je bil presenečen Auriol — morali bi ga videti!

Le kako sem lahko uganil ime in poklic tega trgovca z alkoholnimi pijačami!

Nadaljeval sem:

— Je očka Roux še vedno trevillski župan?

(Na hitro sem v adresarju prebral med drugimi: župan: dr. Roux.)

— Nič več, na žalost! Pred tremi meseci smo ubogega moža pokopali.

— Kaj takega! Saj ni mogoče! Vrl dečko je bil in predvsem odlično zdravnik. V Trevillu

sem prav resno zbolel in prej ko v štirinajstih dneh me je gospod Roux ozdravil.

— Takšnega moža pač ne bomo več imeli...

Auriol je naposled le izvohal mojo zvijačo. Odšel je in se čez hip vrnil. Nadaljevali smo pogovor o Trevillu in njegovih prebivalcih.

Duval-Housset pač ni mogel več verjeti svojim ušesom.

— Vraga! je zavpil. Treville poznate bolje od mene, pa sem bil tam rojen. Že petinštirideset let živim v Trevillu!

Midva pa sva nadaljevala:

— In kako je kaj z Jobertom, nožarjem? Je Duranteau še vedno veterinar? In Lebedelova vdova? Ali še vodi Hotel de la Poste?...

Skratka zrecitirala sva dve strani adresarja, vsa trgovska imena mesta Treville. (Auriol je bil pravi uglajeni lopov; z žepnim nožem si je prisvojil oba lista in mi velikodušno dal enega.)

Duval-Housset je bil navdušen in naju je častil z vrčki piva — kaj hitro sva jih spila, zakaj bilo je zelo vroče (nič ne napravi človeka bolj žejnega kot preprost pogovor o krajih, ki jih nisi nikdar videl).

Mali praznik se je končal z odlično večerjo. Duval-Housset je trmasto vztrajal, da naju povabi.

Pili smo na zdravje vseh znancev in prijateljev najinega gostitelja. In če bi zvečer okrog polnoči prišel kdo ter nama z Auriolom hotel dokazati, da se ne razumeva dobro s prebivalci vrlega mesta Treville-sur-Meuse, se bi nepridiprav še lep čas spominjal svoje zmote.

vabi na Srečanje Slovenske mladine IZ SLOVENIJE, TRŽAŠKEGA IN KOROŠKE

Prireditev se bo začela v nedeljo 28. junija 1970 ob 9. uri dopoldan na nogometnem igrišču v St. Janžu v Rožu z nogometnim turnirjem treh dežel.

Ob 14.30 uri bo v veliki dvorani delavske zbornice v Celovcu skupni kulturni program z baletno in harmonikaško skupino, s pevskimi zbori, recitacijami in drugim.

Poleg tega bo na sporedu razstava slik mladih slikarjev iz Slovenije, Tržaškega in Koroške.

Prireditev bo zaključena s plesom. Pripravljalni odbor

Športni vestnik

24 UR LE MANS

Minuli teden je bila 38. avtomobilska dirka „24 ur Le Mansa“. V tej dirki, ki je veljala za svetovno prvenstvo konstruktorjev, je prvič v zgodovini Le Mansa zmagala posadka porscheja, ki je vodila tudi dobršen del letošnje dirke. Zmagali so trije porscheji in tako podčrtali premoč te avtomobilske firme v dirkah za svetovno prvenstvo. Prvo mesto je zasedla porschejeva posadka Richard Attwood/Hans Herrmann (Velika Britanija in Nemčija) pred posadko Gerard Larrousse/Willy Kauhsen (Francija in Nemčija). Veliko senzacijo pa je pomenilo tretje mesto, ne toliko za porscheja, temveč za avstrijske ljubitelje tega drznega športa: porschejeva avstrijska posadka Rudi Lins in dr. Helmut Marko sta presentljivo zasedla tretje mesto in to s slabšim porschejem, kakor so jim sledili na mestih za njima.

S tem prepričljivim uspehom je porsche zmagal v boju za svetovno prvenstvo konstruktorjev, drugo mesto pa je zasedel ferrari, ki letos ni mogel ponoviti lanskoletne zmage in se niti najmanj ni uveljavil na letošnjih avtomobilskih dirkah.

EVROPSKO PRVENSTVO V ROKOBORBI

V vzhodnoberlinski športni hali Dinama te dni poteka evropsko prvenstvo v rokoborbi v grško-rimskem slogu. Na tem evropskem prvenstvu so uspešno nastopali tudi Avstrijci. Salzburčan Franz Berger je v kategoriji welter senzacionalno osvojil tretje mesto in s tem bronasto kolajno. Naziv evropskega prvaka si je osvojil Rus Igumenov, odlično drugo mesto pa je zasedel Jugoslovčan Keman. Na tem evropskem prvenstvu je Jugoslovčan Milan Nenadić uspešno branil naslov evropskega prvaka v srednji kategoriji.

SVETOVNO PRVENSTVO V GIMNASTIKI V LJUBLJANI

Po nedavnem svetovnem prvenstvu v košarki, ki je bilo edinstvena prireditev v Jugoslaviji, bo Jugoslavija oziroma Ljubljana doživela letos še svetovno prvenstvo v gimnastiki. Tudi ta prireditev se bo odvijala v Tivolski dvorani. Otvoritev bo 22. oktobra 1970, tekmovanja v obveznih vajah pa se bodo začela naslednji dan. Za to svetovno prvenstvo, ki je sedemnajsto v zgodovini gimnastike, se je doslej prijavilo že 31 držav. Ob slovesnem začetku in zaključku svetovnega prvenstva predvidevajo, da bo nastopalo 500 telovadcev iz približno 36 držav.

XVII. svetovno prvenstvo v gimnastiki se bo končalo v torek 27. oktobra.

DROBNE NOVICE

● V Rotterdamu je avstrijska rokometaška reprezentanca zasedla v turnirju treh držav zaslužno drugo mesto. Tega turnirja sta se poleg Avstrije udeležili še reprezentanci Nemčije in Holandske. V prvi tekmi je avstrijska reprezentanca premagala Holandsko z rezultatom 20:11 (9:4), naslednjega dne pa so Avstrijci podlegli svetovnemu prvaku Nemčiji s 17:24 (7:13). Avstrijska reprezentanca je gledalce presenetila z dobro igrjo. Prvo mesto tega turnirja je zasedla Nemčija, ki je premagala rokometaše iz Holandije z 22:12 (12:4). Zadnje mesto pa je preostalo Holandiji, ki ni osvojila nobene točke.

● V tekmi za Davisov pokal so že znani trije izmed štirih finalistov. V skupini B je Nemčija premagala teniško reprezentanco Belgije in bo v finalu nastopila proti reprezentanci Sovjetske zveze. V skupini A pa bo Španija nastopila proti zmagovalcu iz tekme Jugoslavija-Romunija. Tekma med Jugoslavijo in Romunijo ob zaključku lista še ni znana.

RADIO PROGRAM

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 6.30, 8.00, 10.00, 13.00, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Kmetijska oddaja, 5.40 Jutranja opažanja, 5.43 Pisane jutranje melodije, 6.00 Jutranja gimnastika, 6.45 Deželni razgled, 7.00 Glasbeni mozaik, 7.45 Lokalna poročila, 8.05 Zveneč jutranji pozdrav, 8.15 Obzornik za ženo, 9.00 Šolska oddaja, 10.05 Šolska oddaja, 11.30 Oddaja za podeželje, 11.40 Nasveti za vas, 11.45 Za avtomobiliste, 13.05 Deželni razgled, 13.30 Glasba po kosilu, 14.00 Za ženo, 14.15 Slovenska oddaja, 15.30 Otroška ura, 16.00 Venček melodij, 18.15 Odmev časa, 18.45 Šport, 18.55 Lahko noč otrokom, 19.03 Pregled sporeda, 19.05 Zabeležite si, 19.35 Melodija in ritem, 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 20. 6.: 5.05 Godba na pihala — 5.33 Ljudske viže — 7.55 Naš hišni vrt — 8.20 Obzornik za ženo — 10.05 Šolska oddaja — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50 Za zbiralec znamk — 14.00 Zabavni koncert — 15.30 Po željah — 17.10 Mi igramo — 18.00 Mala solistična parada — 18.40 Umetnostna in kulturna kritika — 20.10 Spored v orehovi lupini — 22.30 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 21. 6.: 6.08 Glasba na orgle — 6.35 Ljudska glasba na tekočem traku — 7.35 Ljudske viže — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Fanfare iz Brež — 13.45 Koroška lovska ura — 14.30 Po željah — 16.00 Otroška oddaja — 16.30 Dunajska glasba — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Majhen večerni koncert — 18.30 Razgovor o umetnosti — 18.45 Pridite in zapojte — 19.00 Nedeljski šport — 19.50 Govori deželni glavar Sima — 20.00 Nogometno svetovno prvenstvo — 21.00 Operetne melodije.

Ponedeljek, 22. 6.: 5.05 Godba na pihala za začetek dneva — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Visokošolski študij, toda kaj in kako — 10.05 Operetna glasba — 11.00 Za prijatelje ljudske glasbe — 14.30 Koroški knjižni kolček — 14.45 Koroško pesništvo — 15.00 Komorna glasba — 17.10 Mixed pickles z glasbo — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 19.15 In ljudje so tako prijetni — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Radijska igra — 21.30 Ljudske pesmi in glasba iz Štajerske.

Torek, 23. 6.: 5.05 Začetek dneva s pihalno godbo — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Visokošolski študij, toda kaj in kako — 9.30 Dežela ob Dravi — 10.05 Operetni koncert — 11.00 Za prijatelje ljudske glasbe — 14.30 Mladinska oddaja — 14.45 O znanstvenih knjigah — 15.00 Ljudska glasba — 16.15 Varuj se naravo — 18.00 Oddaja sindikalne zveze — 19.15 In kaj pravite vi? — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 Polka Parisienne.

Sreda, 24. 6.: 5.05 Godba na pihala — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Visokošolski študij, toda kaj in kako — 9.30 Vesele note — 10.05 Operetni koncert — 11.00 Za prijatelje ljudske glasbe — 14.30 Glasba iz Slovenije in Koroške — 15.00 Ura pesmi — 16.30 Operetni koncert — 17.10 Mednarodni kopališki koncert — 18.00 Oddaja industrije — 19.15 Jezik domovine — 20.10 To je bil komisar Leitner — 21.00 Brati in razumeti — 21.15 Zveneč filmski obzornik.

Četrtek, 25. 6.: 5.05 Začetek dneva z godbo na pihala — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Visokošolski študij, toda kaj in kako — 9.30 Vesele note — 10.05 Operetni koncert — 11.00 Za prijatelje ljudske glasbe — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Diletto musicale — 16.30 Pravilnice iz Portugalske — 17.10 Iz francoskih operet — 18.00 Oddaja obrtnega gospodarstva — 19.15 Na obisku pri koroških zborih — 20.10 „Zvezde padajo, megle se dviga“ — 21.15 Iz domačega glasbenega življenja.

Petek, 26. 6.: 5.05 Godba na pihala — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Visokošolski študij, toda kaj in kako — 9.30 Slavni solisti igrajo klavirske sonate Ludwiga van Beethovna — 10.05 Operetni koncert — 11.00 Za prijatelje ljudske glasbe — 14.30 Vaš konjiček — 14.45 Koroški avtorji: Georg Drozdowsky — 15.00 Zborovska glasba romantike v izvedbi koroških zborov — 16.15 Žena v kmetijstvu — 16.45 Otroški zbori in pesmice

Gesucht junger fleißiger Bäcker. Guter Lohn, Kost und Logis im Hause. Offerten sind zu richten an: W Nigg-Gisler, Bäckerei, CH 6442 Gersau am Vierwaldstättersee (Schweiz).

iz Gradiščanske — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Koroška lovska ura — 22.25 Reportaža iz območja Alpe-Adria.

Slovenske oddaje

Sobota, 20. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 21. 6.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 22. 6.: 13.45 Informacije — Na v'soeh gorah sonce sije.

Torek, 23. 6.: 13.45 Informacije — Koroški kulturni pregled — Narodno-zabavna glasba — Športni mozaik.

Sreda, 24. 6.: 13.45 Informacije — Revija popevk. Četrtek, 25. 6.: 13.45 Informacije — Skladbe slovenskih skladateljev — Našim mladim poslušalcem.

Petek, 26. 6.: 13.45 Informacije — Paper in sol.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.45 Informativna oddaja, 5.30 Danes za vas, 6.00 Jutranja kronika, 7.25 Pregled sporeda, 10.00 Danes dopoldne, 10.15 Pri vas doma, 12.30 Kmetijski nasveti, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Priporočajo vam, 15.00 Dogodki in odmevi, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vsak dan za vas, 19.00 Lahko noč otroci, 19.10 Obvestila, 19.30 Radijski dnevnik, 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 20. 6.: 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.25 Polke in valčki z domačimi ansambli — 12.10 Pesmi za glas in klavir — 12.40 Pi-

halni orkester RTV Ljubljana — 14.10 Glasbena pravljica — 14.30 Vedri zvoki z velikimi orkestri — 15.40 Hollywoodski simfonični orkester igra suito iz Baleta „Gajane“ Arama Hačaturjana — 17.10 Gremo v kino — 17.50 Igrajo mali ansambli — 18.15 Rad imam glasbo — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Ansambel bratov Avsenik — 20.30 Dama s črnim jazbecarjem, zabavna radijska igra — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 21. 6.: 4.30 Dobro jutro — 6.00 Jutranja kronika — 6.50 Danes za vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.00 Poročila — 8.05 Veseli tobogan, (oddaja je bila posneta v Celovcu s koroško slovensko mladino) — 9.05 Srečanje v studiu 14 — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 11.00 Poročila — 12.00 Na današnji dan — 13.00 Poročila — 13.30 Nedeljsko reportaža — 13.50 Z novimi ansambli domačih napevov — 14.00 Poročila — 14.05 Priljubljene melodije s pevci in pihalnim orkestrom — 14.30 Humoreska tedna — 14.50 Tipke in godača — 15.00 Poročila — 15.05 Iz opernega sveta — 16.00 Zabavna radijska igra — 16.38 Melodije in ritmi — 17.00 Poročila — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.10 Obvestila — 19.15 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Zabavna glasbena oddaja — 22.00 Poročila — 22.20 Igramo za ples — 23.00 Poročila — 23.15 Jazz za vse — 24.00 Poročila.

Ponedeljek, 22. 6.: 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.25 Orkester Henry Mancini — 9.45 Počitniški pozdravi — 12.10 Orkester Zagrebške filharmonije — 12.40 Koncert pihalnih orkestro — 14.10 Operetne melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Koncertni orkester Carmen Dragon — 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne — 18.45 Naš podlistek — 19.15 Ansambel Borisa Franka — 20.00 Wolfgang A. Mozart: „Beg iz Seraja“, opera — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.15 Popevke iz studija Zagreb — 23.40 Za ples.

Torek, 23. 6.: 8.10 Operna matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.25 Narodne pesmi v priredbi Oskara Deva — 9.45 Pihalni orkester Irške garde — 12.10 Slovenske pesmi za glas in klavir — 12.40 Koncertni orkester bavarskega radia — 14.10 Mladinska instrumentalna glasba — 14.25 Mladinska oddaja — 14.40 Lepe melodije — 15.40 Arije iz Bizetove opere „Carmen“ — 17.10 Beethovnova dela v izvedbah domačih umetnikov — 18.15 V torek nasvidenje — 19.15 Ansambel Toneta Kmetca — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Radijska igra — 21.30 Majhen koncert lahke glasbe — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 Popevke iz studija Beograd — 23.40 Za ples.

Sreda, 24. 6.: 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Ansambli „Indexi“, „Dubrovniški trubadurji“ in „Bele vrane“ — 9.45 Skladatelji mladini — 12.10 Iz Gotovčeve opere „Ero z onega sveta“ — 12.40 Od vasi do vasi — 14.10 Koncertni orkester Hans Carste — 14.35 Voščila — 15.40 Recital pianistke Gite Malijeve — 17.10 Mladina sebi in vam — 18.15 Iz zakladnice orkestralne glasbe — 18.45 Po galerijah in muzejih — 19.15 Glasbene raz-

TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1. PROGRAM

Sobota, 20. 6.: 14.30 Lohkoatletski pokal Evrope — 16.30 Za otroke — 17.10 Za zbiralec znamk — 17.35 „Izdajalska fotografija“ — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrad — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.06 Šport — 20.15 Kaj si želiš, veliki družinski quiz — 21.45 Šport — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Tajno naročilo za Johna Draka — 22.50 Nogometno svetovno prvenstvo.

Nedelja, 21. 6.: 16.20 Flipper — 16.45 Kontakt — 17.00 Sportlight — 17.50 Iz moje knjižnice — 18.20 Avstrijski portret — 18.50 Nogometno svetovno prvenstvo — 20.50 Oddaja o Robertu Stolz — 22.00 Čas v sliki in vprašanje tedna.

Ponedeljek, 22. 6.: 18.00 Znanje aktualno — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Družina Feuerstein — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Maž s kovčkom: Velike ribe — 21.00 Poštni predal 7000 — 21.15 Prometna vzgoja — 22.15 Čas v sliki.

Torek, 23. 6.: 18.00 Angleščina — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dogodivščine Chevaliera de Reccia — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Kaj sem — 21.00 Gledališče in diskusija — 23.10 Čas v sliki.

Sreda, 24. 6.: 10.00 Oknar — 10.40 Olje v notranjosti zemlje — 11.00 Glasba za tri — 12.00 Prometna vzgoja — 16.30 Za otroke — 17.15 Mednarodni mladinski obzornik — 17.35 Lassie — 18.00 Francoščina — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 ORF-report — 21.15 Zakon je zakon — 22.50 Čas v sliki.

Četrtek, 25. 6.: 10.00 Kaj morem postati — 10.30 Zvok iz človeške roke — 11.00 Francoščina — 11.30 Študij te- lovadbe na dunajski univerzi — 12.00 Varstvo narave v Avstriji — 18.00 Italijanščina — 18.25 Športni mozaik — 18.50 Inspektor Leclerc ugotavlja — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Ardele ali marjetica — 21.40 Svet knjige — 22.40 Čas v sliki.

Petek, 26. 6.: 10.00 Deželno glavno mesto Bregenz — 11.00 Zakon je zakon — 18.00 Agrarni obzornik — 18.25 Podoba Avstrije — 18.41 Oddaja industrije — 18.50 Očarljiva Jeannie — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Vaško snubljenje, komedija — 21.15 OZN-koncert — 22.00 Čas v sliki.

2. PROGRAM

Sobota, 20. 6.: 18.00 Zgodovina letalstva — 18.30 Obzorja — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.00 Aktualno sonce — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Film — 21.35 Teleprezipe.

Nedelja, 21. 6.: 18.20 Skandinavija — 18.50 „Z menoj ne, gospodje,“ filmska komedija — 20.35 Čas v sliki — 20.45 Vzgoja kratko in aktualno — 20.50 „Družina Addams“, film — 21.15 Šport — 21.55 Čas v sliki in vprašanje tedna — 22.20 Teleprezipe.

Torek, 23. 6.: 18.30 Francoščina — 19.00 Barvna kemija — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Vzgojni ustroj v Sovjetski zvezi — 21.00 Moja melodija, zabavna oddaja — 21.45 Teleprezipe.

glednice — 20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije — 21.25 Melodije za vas — 22.15 S festivalov jazz — 23.15 Zabavni zvoki iz studiov Ljubljana, Beograd in Zagreb.

Četrtek, 25. 6.: 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.25 Pihalna godba RTV Ljubljana — 9.45 Filmske melodije — 12.10 Godalni orkester Slovenske filharmonije — 12.40 Simfonični orkester RTV Ljubljana igra lahko glasbo — 14.10 Pesem iz mladih grl, revija otroških in mladinskih zborov Slovenije v Zagorju — 15.40 Skladbe sodobnih slovenskih skladateljev — 17.10 Operni koncert — 18.15 Rad imam glasbo — 18.45 Zabavni zbor Norman Luboff — 19.15 Ansambel The Shadows — 20.00 Četrtkov

Velike šolske počitnice

Skoraj le še po dnevih je mogoče računati sedanje šolsko leto, kajti prav kmalu se bodo šolska poslopja zaprla in za kakih 1,2 milijona otrok v Avstriji se bo začel najlepši čas v letu — velike počitnice.

Na Dunaju, na Nižjem Avstrijskem in na Gradiščanskem se počitnice začnejo letos 4. julija, v preostalih delih Avstrije in tudi pri nas na Koroškem pa teden dni pozneje, to je 11. julija.

Počitnice bodo trajale dobra dva meseca, in sicer se bo novo šolsko leto 1970-71 začelo na Dunaju, Nižjem Avstrijskem in Gradiščanskem dne 7. septembra (za višje šole 9. septembra), v ostali Avstriji pa 14. oziroma 16. septembra.

večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer s slovenskim pisateljem Leopoldom Suhadolčanom — 22.15 Glasbeni večer z Arnoldom Schönbergom — 23.15 Iz albuma izvajalcev jazz — 23.40 Lahko noč s Plesnim orkestrom RTV Ljubljana.

Petek, 26. 6.: 8.10 Operna matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Narodne pesmi iz Slovaške — 12.10 Prizor iz Wagnerjeve opere „Valkira“ — 12.40 Čez polja in potake — 14.10 Operetne uverture — 14.35 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 15.40 Trio Ars nova iz Trsta — 17.10 Človek in zdravje — 17.20 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 18.50 Ogledala našega časa — 19.15 Trio Avgusta Stanka — 20.00 Poje zbor RTV Sarajevo — 20.30 „Top-pops“ — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz lagov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

Sreda, 24. 6.: 18.30 Varstvo narave — 19.00 Novi svet biologije — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Maverick — 21.15 Mala televizijska igra — 21.45 Teleprezipe.

Petek, 26. 6.: 18.30 Dunaj ad baroka do padca ba- stilije — 19.00 Marcel Duchateau, dokumentacija — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Z dežnikom, očarljivostjo in mer- lono — 21.15 Nož v vodi — 22.45 Teleprezipe.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 20. 6.: 17.40 Obzornik — 17.45 Po domače — 18.15 Mozaik — 18.20 Pepelka — 19.20 Sprehod skozi čas — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zabavna glasbena oddaja — 21.20 Skrivnosti morja — 21.45 Močnejše od življenja — 22.45 Poročila — 22.50 Svetovno nogometno prvenstvo.

Nedelja, 21. 6.: 9.00 Madžarski pregled — 9.30 Po domače — 9.35 Kmetijska oddaja — 10.45 Mozaik — 10.50 Otroška matineja — 11.40 Kažipot — 12.00 Jugoslavija dober dan — 15.25 Nove melodije — 16.10 Lolita, angleški film — 18.50 Svetovno nogometno prvenstvo, finale — 20.45 Dnevnik — 21.20 Humoristična oddaja — 22.00 Videofon — 22.15 Športni pregled — 22.50 Dnevnik.

Ponedeljek, 22. 6.: 17.00 Motorne dirke — 17.15 Madžarski pregled — 17.50 Lutkovna oddaja — 18.15 Obzornik — 18.30 Po slehah napredka — 19.00 Mozaik — 19.05 Glasbena oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Auerdanskis senatorji, drama — 21.15 Človek s kamero — 22.35 Poročila.

Torek, 23. 6.: 17.45 Hanibalovi sloni — 18.00 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Top-pops — 19.00 Mozaik — 19.05 Telesna rekreacija — 19.25 Ali je leva roka enakovredna desni? — 19.30 Nepozabno poletje mladih raziskovalcev — 20.00 Dnevnik — 20.35 Gospe in gospodje, italijanski film — 22.35 Orkester RTV Francije.

Sreda, 24. 6.: 17.15 Madžarski pregled — 17.50 Oddaja za otroke — 18.30 Obzornik — 18.35 Oddaja za italijansko manjšino — 19.00 Mozaik — 19.05 Glasbena oddaja — 19.20 Kalejdoskop — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zenova izpoved, drama — 22.35 Poročila.

Četrtek, 25. 6.: 17.15 Madžarski pregled — 17.45 Prežihovi značkarji v Kotljah — 18.15 Obzornik — 18.30 Risanka — 19.00 Mozaik — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Melodije iz Brašova — 20.00 Dnevnik — 20.35 Marovič: Mali oglasi — 21.20 Kulturne diagonale — 22.00 Mannix, serijski film — 22.50 Poročila.

Petek, 26. 6.: 16.45 Madžarski pregled — 17.35 Obzornik — 17.50 Otvoritev festivala otroka v Šibeniku — 19.00 Mozaik — 19.05 V središču pozornosti — 20.00 Dnevnik — 20.35 Vohun in njegov dvajnik, film — 22.05 Malo jaz, malo ti, quiz — 23.20 Poročila.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založnika in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.